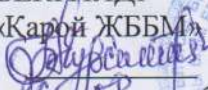

КЕЛІСІЛДІ

«Нұра ауданының білім
бөлімі» ММ басшысының м.а. Г.С.Ахметова
«__» _____ 2024 ж.

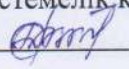
БЕКІТІЛДІ

«Қарой ЖББМ» КММ директоры
 Н.Б.Туякова
«__» _____ 2024 ж.

Қарағанды облысы білім басқармасының
Нұра ауданы білім бөлімінің
«Қарой жалпы білім беретін мектебінің» КММ
2024-2025 оқу жылына арналған
ЖҰМЫС ОҚУ ЖОСПАРЫ

Тексерілді

Нұра ауданы білім бөлімінің
әдістемелік кабинет меңгерушісі
 Д.С.Сейфуллина

Қарой

«Қарой ЖББМ» КММ
2024-2025 оқу жылына арналған жұмыс оқу жоспарына
түсініктеме хат

Жалпы білім беретін мектептің, мектепке дейінгі даярлық сыныптарына арналған жұмыс оқу жоспары төмендегі құжаттар негізінде әзірленді:

- ✓ Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығының 1-қосымшасына сәйкес «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты»;
- ✓ «Мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, мамандандырылған, арнаулы білім, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымдарында, балаларға және ересектерге қосымша білім беру ұйымдарының үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығымен бекітілген мектепке дейінгі ұйымдар қызметінің үлгілік қағидалары (№1 қосымша);
- ✓ «Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 557 бұйрығымен бекітілген мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарлары (2022 жылғы 9 қыркүйектегі №394 бұйрығымен енгізілген өзгерістер мен толықтырулармен);
- ✓ Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы (2024 жылғы 8 ақпандағы № 27 бұйрығымен енгізілген өзгерістер мен толықтырулармен);
- ✓ Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы (2023 жылғы 26 қазандағы № 323 бұйрығымен енгізілген өзгерістер мен толықтырулармен);
- ✓ «Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары мен факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» 2013 жылғы 03 сәуірдегі № 115 Бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 16.09.2022ж. №399 бұйрығы, 21.11.2022 ж. № 467, 05.07.2023 ж. № 199 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен;
- ✓ «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік ережелерін бекіту туралы» ҚР БҒМ 18.03.2008 ж. № 125 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 13.04.2023 ж. №96 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен;

Жұмыс оқу жоспарының 1-4-сыныптардағы вариативтік компонентінің сағаты, 10-11-сыныптардағы элективтік курстарының тақырыптары педагогикалық кеңестің №1 хаттамасы 29 тамыз 2024 ж. отырысында қарастырылды.

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген барлық деңгейде білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес:

1-4-сыныптарда «Өмір қауіпсіздігі негіздері» оқу курсының міндетті түрде оқытылуы қамтамасыз етіледі. Оқу курсының мазмұны «Дүниетану» пәні аясында жүзеге асырылады; кылдық оқу жүктемесі 1-3-сыныптарда 6 сағаттан, 4-сыныпта 10 сағаттан бастауыш сынып мұғалімдері іске асырады;

«Жолда жүру ережелері» оқу курсының мазмұнын 1-4-сыныптарда 6 сағаттан сынып сағаттары есебінен және сабақтан тыс уақытта сынып жетекшілері жылдық жұмыс жоспарында тақырыптары мен мерзімін көрсете отырып, іске асырады.

5-8-сыныптарда сыныптан тыс уақыттарда және сынып сағаты есебінен 10 сағат көлемінде жүргізіледі, сынып журналының жеке бетінде сабақтың тақырыбы мен сабақтың өткізілген күні көрсетіліп жазылады;

5-9-сыныптарда «Өмір қауіпсіздігі негіздері» оқу курсын оқыту «Дене шынықтыру» оқу пәнінің аясында дене шынықтыру мұғалімдерімен жылдық 15 сағаттық оқу жүктемесімен жүзеге асырылады. «Өмір қауіпсіздігі негіздері» бойынша сабақтар міндетті болып есептеледі және оқу уақытында өткізіледі.

10-11-сыныптарда «Алғашқы әскери және технологиялық дайындық» оқу курсының аясында 12 сағаттық жылдық оқу жүктемесімен алғашқы әскери дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушысы жүзеге асырады. Өмір қауіпсіздігінің негіздері бойынша сабақтар міндетті болып табылады және оқу процесі кезінде жүргізіледі. Жалпы орта білім беру мектептерінің 10-сыныптарында «Алғашқы әскери және технологиялық дайындық» оқу бағдарламасына енгізілген «ӨҚН» бөлімі (12 сағат) оқытылады. Жалпы орта білім беру мектептерінің 11-сыныптарында «Технологиялық дайындық» бөлімі (34 сағат) оқытылады, онда автокөлік құралдарының қозғалысы мен қауіпсіз жүру ережелерін зерделеу қарастырылған.

5-11-сыныптарда вариативтік компонент сағаттары «Жаһандық құзыреттілік» курсын оқуға бөлінеді:

5-сыныптарда – 0,5 сағат жылына 17 сағатты құрайды.

6-сыныптарда – 0,5 сағат жылына 17 сағатты құрайды.

7-сыныптарда – 0,5 сағат жылына 17 сағатты құрайды.

8-сыныптарда – 0,5 сағат жылына 17 сағатты құрайды.

9-сыныптарда – 1 сағат жылына 34 сағатты құрайды.

10-сыныптарда – 1 сағат жылына 34 сағатты құрайды.

11-сыныптарда – 1 сағат жылына 34 сағатты құрайды.

1-4 сыныптарда вариативтік компонент жүргізіледі:

1-сынып – 1 сағат «Көркем жазу».

2-сынып – 2 сағат: 1 сағат – «Қызықты математика», 1 сағат – «Жылдам оқу».

3-сынып - 1 сағат – «Поэзия баспалдығы».

4-сынып - 1 сағат - «Ғажайып табиғат».

10-сыныпта вариативтік компонент жүргізіледі:

1 сағат – “Әлем әдебиеті”, 1 сағат – “Эссе жазу алгоритмі”

11-сыныпта вариативтік компонент жүргізіледі:

1 сағат – «Әлем әдебиеті», 1 сағат - “Ахметтану”

Оқу жылының ұзақтығы 1-сыныптарда – 33 оқу аптасын, 2-11 (12)-сыныптарда – 34 оқу аптасын құрайды.

Орта білім беру ұйымдарында білім беру процесі 5 күндік оқу аптасы бойынша жүзеге асырылады.

Аз бала санына қарай 5-7 орыс сыныптары біріктірілген.

Мектепте 2 инклюзивтік сынып бар. Олар:

0 орыс – 1 бала оқу жоспары 3 Қосымшадан алынған;

7-сынып - 1 бала оқу жоспары 9 Қосымша 6 тараудан алынған.

Қарағанды облысы білім басқармасының Нұра ауданы білім бөлімінің “Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ 2024-2025 оқу жылына арналған бөбек жасындағы балаларға арналған мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жұмыс оқу жоспары

Рет №	Ұйымдастырылған іс-әрекет*	Жас топтары
		кіші топ (2 жастағы балалар)
1	Дене шынықтыру	аптасына үш рет
	Дене шынықтыру**	күн сайын
2	Сөйлеуді дамыту және көркем әдебиет	күн сайын
3	Сенсорика	күн сайын
4	Қоршаған ортамен таныстыру	күн сайын
5	Сурет салу	күн сайын
	Мүсіндеу	күн сайын
	Жапсыру	күн сайын
	Құрастыру	күн сайын
6	Музыка	аптасына бір рет
	Музыка***	күн сайын

Ескерту:

*Ұйымдастырылған іс-әрекет - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің міндетін атқарушының 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығымен бекітілген "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14235 болып тіркелген) мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнын, оның ішінде мектепке дейінгі ұйымның жұмыс бағытын ескере отырып, балаларды қазақ халқының ұлттық құндылықтарына, отбасылық құндылықтарға, патриоттық сезімге, Отанға деген сүйіспеншілікке, мәдени-әлеуметтік нормаларға баулу, қауіпсіз мінез-құлық қағидаларын қалыптастыру бойынша міндеттерді іске асыру үшін күні бойы педагогтің ойын түріндегі түрлі балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, еңбек, дербес) арқылы ұйымдастыратын кіріктірілген сабағы.

** Бөбек жасындағы балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы балалардың физикалық белсенділігіне уақыт бөлінеді.

*** Балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы ән айтуға, музыка тыңдауға, әндерді жаттатуға, импровизацияға, музыкамен ырғақты қозғалыстарға, шулы балалар аспаптарында ойнауға және музыкалық іс-әрекеттің басқа түрлеріне уақыт бөлінеді.

Қарағанды облысы білім басқармасының Нұра ауданы білім бөлімінің “Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ 2024-2025 оқу жылына арналған мектеп жасына дейінгі балаларға арналған мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жұмыс оқу жоспары

Рет №	Ұйымдастырылған іс-әрекет*	Жас топтары	
		ортаңғы топ (3 жастағы балалар)	ересек топ (4 жастағы балалар)
1	Дене шынықтыру	аптасына үш рет	аптасына үш рет
	Дене шынықтыру**	күн сайын	күн сайын
2	Сөйлеуді дамыту және көркем әдебиет	күн сайын	күн сайын
	Қазақ тілі	аптасына бір рет	аптасына бір рет
	Қазақ тілі ***	күн сайын	күн сайын
	Сауат ашу негіздері	-	-
4	Математика негіздері	күн сайын	күн сайын
5	Қоршаған ортамен таныстыру	күн сайын	күн сайын
6	Сурет салу	күн сайын	күн сайын
	Мүсіндеу		
	Жапсыру		
	Құрастыру		
7	Музыка	аптасына бір рет	аптасына екі рет
	Музыка****	күн сайын	күн сайын

Ескерту:

* Ұйымдастырылған іс-әрекет - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің міндетін атқарушының 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығымен бекітілген "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14235 болып тіркелген) мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнын, соның ішінде мектепке дейінгі ұйымның жұмыс бағытын ескере отырып, балаларды қазақ халқының ұлттық құндылықтарына, отбасылық құндылықтарға, патриоттық сезімге, Отанға деген сүйіспеншілікке, мәдени-әлеуметтік нормаларға баулу, қауіпсіз мінез-құлық қағидаларын қалыптастыру бойынша міндеттерді іске асыру үшін күні бойы педагогтің ойын түріндегі түрлі балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, еңбек, дербес) арқылы ұйымдастыратын кіріктірілген сабағы.

** Мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы балалардың физикалық белсенділігіне уақыт бөлінеді.

***Мемлекеттік тілді меңгерту мақсатында күні бойы режимдік сәттерде Үлгілік оқу бағдарламасында айқындалған сөздік минимумды үйрету, түрлі балалар әрекетінде тәрбиеленушілердің ауызекі байланыстырып сөйлеуін дамыту, сондай-ақ қазақ халқының мәдениетімен, салттары мен дәстүрлерімен таныстыру, белсенді сөздікті байыту, сөздік нормаларды, мәдениетті қарым-қатынасты игерту ұсынылады.

****Балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы музыканы тыңдау, ән айту, әндерді жаттату, импровизация, ырғақты-музыкалық қимылдар, шулы балалар аспаптарында ойнау және басқа да музыкалық әрекеттерге уақыт бөлінеді.

Қарағанды облысы білім басқармасының Нұра ауданы білім бөлімінің “Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ 2024-2025 оқу жылына арналған мектепке дейінгі ұйымдағы мектепалды топқа/ мектептегі (лицейдегі, гимназиядағы) мектепалды сыныпқа арналған мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жұмыс оқу жоспары (5 жастағы балалар)

Рет.№	Ұйымдастырылған іс-әрекет*/ Балалардың іс-әрекеті	Аптадағы өткізу жиілігі	Аптадағы нормативтік жүктеме
1	Дене шынықтыру		3 сағат
	Дене шынықтыру**	күн сайын	
2	Сөйлеуді дамыту		2 сағат
	Көркем әдебиет		2 сағат
	Қарым-қатынас іс-әрекеті	күн сайын	
	Қазақ тілі		2 сағат
	Қазақ тілі***	күн сайын	
3	Сауат ашу негіздері		3 сағат
	Қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет	күн сайын	
4	Математика негіздері		3 сағат
	Танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті	күн сайын	
5	Қоршаған ортамен таныстыру		2 сағат
	Қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті, еңбек іс-әрекеті	күн сайын	
6	Сурет салу		1 сағат
	Мүсіндеу		
	Жапсыру		
	Құрастыру		
7	Шығармашылық іс-әрекет, бейнелеу іс-әрекеті	күн сайын	
	Музыка		2 сағат
	Музыка****	күн сайын	
8	Барлығы		20 сағат

Ескерту:

*Ұйымдастырылған іс-әрекет - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің міндетін атқарушының 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығымен бекітілген "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14235 болып тіркелген) мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнын, соның ішінде мектепке дейінгі ұйымның жұмыс бағытын ескере отырып, балаларды қазақ халқының ұлттық құндылықтарына, отбасылық құндылықтарға, патриоттық сезімге, Отанға деген сүйіспеншілікке, мәдени-әлеуметтік нормаларға баулу, қауіпсіз мінез-құлық қағидаларын қалыптастыру бойынша міндеттерді іске асыру үшін күні бойы педагогтің ойын түріндегі түрлі балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, еңбек, дербес) арқылы ұйымдастыратын кіріктірілген сабағы.

**Мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы балалардың физикалық белсенділігіне уақыт бөлінеді.

***Мемлекеттік тілді меңгерту мақсатында күні бойы режимдік сәттерде Үлгілік оқу бағдарламасында айқындалған сөздік минимумды үйрету, түрлі балалар әрекетінде тәрбиеленушілердің ауызекі байланыстырып сөйлеуін дамыту, сондай-ақ қазақ халқының мәдениетімен, салттары мен дәстүрлерімен таныстыру, белсенді сөздікті байыту, сөздік нормаларды, мәдениетті қарым-қатынасты игерту ұсынылады.

****Балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, күні бойы музыка тыңдау, ән айту, әндерді жаттату, импровизация, ырғақты-музыкалық қимылдар, шулы балалар аспаптарында ойнау және басқа музыкалық іс-әрекетке уақыт бөлінеді.

Приложение 3 к приказу
Министра образования и науки
Республики Казахстан
от 20 декабря 2012 года № 557 (приказа Министра
просвещения РК от 09.09.2022 № 394)

Рабочий учебный план дошкольного воспитания и обучения для предшкольной группы дошкольной организации / предшкольного класса школы (лицея, гимназии) (дети 5-ти лет) КГУ "Каройская общеобразовательная школа" отдела образования Нуринаского района управления образования Карагандинской области на 2024-2025 учебный год

№ п/п	*Организованная деятельность/Детская деятельность	Периодичность проведения в неделю	Нормативная нагрузка в неделю
1	Физическая культура		3 часа
	Физическая культура **	ежедневно	
2	Развитие речи		2 часа
	Художественная литература		2 часа
	Коммуникативная деятельность	ежедневно	
	Казахский язык		2 часа
	Казахский язык ***	ежедневно	
3	Основы грамоты		3 часа
	Коммуникативная, познавательная деятельность	ежедневно	
4	Основы математики		3 часа
	Познавательная, исследовательская деятельность	ежедневно	
5	Ознакомление с окружающим миром		2 часа
	Исследовательская, познавательная, коммуникативная, трудовая деятельность	ежедневно	
6	Рисование		1 час
	Лепка		
	Аппликация		
	Конструирование		
	Творческая, изобразительная деятельность	ежедневно	
7	Музыка		2 часа
	Музыка ****	ежедневно	
8	Итого		20 часов

Примечание:

*Организованная деятельность – интегрированное занятие, организованное педагогом в течение дня в игровой форме через различные виды детской деятельности (игровая, двигательная, познавательная, творческая, исследовательская, трудовая, самостоятельная) для реализации содержания Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения, утвержденной приказом исполняющего обязанности Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 августа 2016 года № 499 "Об утверждении Типовых учебных программ дошкольного воспитания и обучения" (зарегистрированный в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов под № 14235) (далее – Типовая программа), в том числе задач по приобщению детей национальных ценностей казахского народа, семейных ценностей, чувства патриотизма, любви к Родине, приобщение их к социокультурным нормам, правил безопасного поведения с учетом направления работы дошкольной организации.

**С учетом возрастных особенностей детей дошкольного возраста в течение дня уделяется время на физическую активность детей.

***В целях усвоения государственного языка в течение дня педагогу вместе с детьми рекомендуется изучать с детьми словарный минимум, определенный в Типовой программе, развитие устной связной речи воспитанников в различных видах детской деятельности, а также знакомство с культурой, обычаями и традициями казахского народа, обогащение активного словаря, овладение нормами речи, культуры общения.

****С учетом возрастных особенностей детей в течение дня уделяется время на пение, слушание музыки, заучивание песен, импровизацию, музыкально-ритмические движения, игру на детских шумовых инструментах и другие виды музыкальной деятельности.

Немірленіп, тігінделді

4

(мәтін)

парақ

Мектеп директоры

Н.Б. Лукова

Рабочий учебный план дошкольного воспитания и обучения для предшкольной группы дошкольной организации/ предшкольного класса школы (лицея, гимназий) (дети 5-ти лет) КГУ "Каройская общеобразовательная школа" отдела образования Нуринаского района управления образования Карагандинской области на 2024-2025 учебный год

Для детей с задержкой психического развития

№ п/п	Специальная коррекционная деятельность *****	Возрастные группы
		предшкольная группа (дети 5-ти лет)
1	Коррекция недостатков познавательной деятельности	три раза в неделю
	Ознакомление с окружающим миром и развитие речи	один раз в неделю
	Сенсорика	один раз в неделю
	Коррекционная работа*	один раз в неделю

Примечание:

*Проводится специальным педагогом (дефектологом) по подгруппам или индивидуально с детьми, нуждающимися в коррекционной поддержке.

Для детей с нарушениями речи

№ п/п	Специальная коррекционная деятельность *****	Возрастные группы
		предшкольная группа (дети 5-ти лет)
1	Развитие коммуникативных навыков	четыре раза в неделю
	Развитие речи	два раза в неделю
	Основы грамоты	один раз в неделю
	Произношение	один раз в неделю

“Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ

ҚАРАСТЫРЫЛДЫ
Әдістемелік бірлестік
отырысы
Хаттама №
«29» 08 2024 ж
ӘБ жетекшісі
Темір А.Ж.Темирбекова

КЕЛІСІЛДІ
Мектеп директорының
оқу ісі жөніндегі орынбасары
З.У.Пшембаева
«29» 08 2024 ж

БЕКІТЕМІН
Мектеп директоры
Н.Б.Туякова
«29» 08 2024 ж

**“Логика”
вариативтік курсының бағдарламасы**

Мектепалды даярлық тобы

Құрастырған: Есмаганбетова С.Ж, педагог-модератор, мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту тәрбиешісі

КІРІСПЕ

Мектеп жасына дейінгі балалар білуге тиісті қарапайым білім негіздерін неғұрлым тереңірек меңгерте отырып, олардың ой-өрісін, білім дағдысы деңгейін кеңейту, сана-сезім, таным, қабылдау әркетін дамыту, білімге қызығушылыққа баулып, баланың өздігінен еңбектену белсенділігін қалыптастыру қажет.

«Логика» арқылы айналадағы қоршаған ортамен таныстыра отырып, балалардың логикалық қабілеттерін, ой-өрісін дамыту. Ойынның шарттары қарапайымнан күрделіге, жеңілден ауырға бірте-бірте ауыстыру ұстанымдарын басшылыққа алады. " Логика » вариативтік компонент мектепке дейінгі (5 -6 жас) жастағы балаларға ҚР МЖМБС- ның мектепке дейінгі мекеменің оқыту мен тәрбиелеу бағдарламаларының талаптарына сәйкес вариативтік бөлімде тәрбиеленушілердің танымдық талғамдарын ой өрісін арттыруға және балаларды мектепке даярлауға бағытталған көмекші құрал.

Ұсынылып отырған « Логика » вариативтік компонент 6 - 7 жастағы балаларды тәрбиелеу мен дамытудың міндеттерін жүзеге асырады. Берілген тапсырмаларды орындау барысында балалар заттар мен құбылыстардың мәнді белгілерін айқындайды, қатынас, жүйелеу, салыстыру, талдау, сараптау жайлы түсініктерді меңгертеді. Бағдарламадағы ойындар мен тапсырмалар , қолмен пішіндерді құрастыруға, талдауға, жинақтауға, әсемдікті түсінуге, салыстыруға, үйлестіруге, есте сақтауға көп көмегін тигізеді. Негізгі оқу материалдарын басшылыққа ала отырып, бұл бағдарлама балалардың математикадан алған білім , білік, дағдыларын, танымдық қабілеттерін және ойын - жаттығуларға деген қызығушылықтарын арттырады. Тереңдетілген бағытта алынған бағдарлама құрылымында жұмбақтар, санамақтар, логикалық тапсырмалар, сөзжұмбақтар кіріктірілген. Материалдар ҰОІӘ негізгі тақырыптарын жинақтап, қорытындылауды талап ететіндей, «Кім тапқыр, «Ойнайық та ойлайық!», «Кішкентай математиктер», «Ғажайып тапсырмалар», «Үздік логиктер» тақырыбы бойынша балалардың білімдерін тереңдетіп, кеңейтетіндей етіп іріктелген. Сондай-ақ, балалардың вариативті бөлімнен алған әсерлерін , көңілді бейнелермен рефлексия жасауға үйретеміз.

Қазіргі дамытушы ойындар «Игровизор», «Танграм», «Коломбовое яйцо», «Монгол» ойындары арқылы әртүрлі нәрселердің ұқсастығы мен айырмашылықтарын табады, ортақ белгілеріне қарай заттарды топтарға дұрыс топтастырады, тапсырманы орындау барысында, дидактикалық ойындарды қызығушылықпен қабылдап, ойларын дәйектей алады. Балалардың тапсырмаларға деген қызығушылығын әрі қарай өрбіту үшін, «Күлдірген», «Дымбілмес», «Буратино», «Алдаркөсе», «Құрбақа» сияқты тосын сәттер кіргізілген. Ең бастысы берілген тапсырманы сәтті орындаған сайын мадақтап, баланың қызығушылығын тудыра білу.

Оқу-әдістемелік кешеннің құрамына:

-Бағдарлама;

-күнтізбелік жоспар 32 сағатқа бағытталған;

-ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің технологиялық карталары;

-қосымша материал: логикалық тапсырмалар, «Танграм» ойыны, «Коломбовое яйцо» ойыны, «Монгол» ойыны сөзжұмбақтар, жұмбақтар, санамақтар.

Бағдарламаның мақсаты:

Жас ерекшелігіне сай танымдық іс-әрекет дағдыларын меңгерген, әлемнің тұтас бейнесін түсінуге, ақпаратты күнделікті өмірлік мәселелерді шешуде қолдануға қабілетті тұлғаны қалыптастыру.

Бағдарламаның міндеттері:

- ақыл-ой әрекетінің дамуын, логикалық ойлау, салыстыру, талдау, жинақтау дағдыларын қалыптастыру, өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту.;
- талдап-ойлауға, есте сақтауға, ой-өрісті дамытуға, қиыншылықтарды жеңіп шығуға дағдыландыру;
- зейінін, қиялын, танымдық процестерін, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту,

Нәтижесінде:

- Балалардың мектепке даярлығына, заттардың қасиетін аша отырып мұқият тыңдауға және жеңіл тапсырмаларды шешуге;
- Балалар заттарды қасиеттеріне қарап жалпылауға (бір, екі, үш), заттардың ұқсастығын және айырмашылығын түсіндіре алады, өздерінің ойларын дәйектей алады
- Балалардың ой-өрісін кеңейтіп, есте сақтау қабілетін шыңдау, білімге деген қызығушылығын арттыру

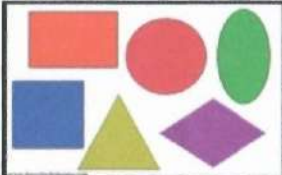

« Логика » вариативтік компонентің күнтізбелік жоспары:

№	Сабақтың тақырыбы:	Мақсаты	Қолданатын дидактикалық материал	ҰОІӨ саны	Күні, айы
1	«Кәне, кім тапқыр!»	Қызықты тапсырмаларды орындауға жаттықтыру, математикадан алған білімдерін пысықтау ,ой-өрісін кеңейтіп, логикалық ойлауды жеделдетуге баулу, танымдық қабілетін, қызығушылығын арттыру.	Логикалық тапсырмалар, үлестірмелі суреттер, сызба карточкалар, санағыш таяқшалар, үн таспа, «Монгол» ойыны, «Игровизор», кейіпкер 	1	02.09
2	«Хайуанаттар бағындағы қызықтар»	Балаларға хайуанаттар бағы туралы түсінік беру, жабайы аңдар туралы білімдерін тиянақтау. Аңдардың кейбір ерекшеліктерін салыстыра айту арқылы ойлау қабілеттерін дамыту. Логикалық ойлау қабілеттерін арттыру.	аңдардың карточкалары, үн таспа, логикалық тапсырма, сызба тапсырмалар, «Игравизор», «Танграм» ойыны, хайуанаттар бағы 	1	09.09

3	«Кішкентай математиктер»	Балаларды жіктеу, орналастыру сияқты логикалық амалдарды ғана емес, ойнату пайымдауды қажет ететін логикалық тапсырмаларды орындату: заттарды әртүрлі белгілері бойынша салыстыру дағдыларын жетілдіру.	ойынға қажетті карточкалар, сандар, сызба тапсырма, логикалық тапсырма, «Игровизор», кейіпер 	1	16.09
4	«Ойнайық, та ойлайық»	Тапсырмалар арқылы логикалық ойлау қабілеттеін арттыру, ынтамен дұрыс орындауға үйрету, ой-өрісін кеңейту.	сандар, үлестірмелі аңдар суреттері, сызба тапсырма, логикалық тапсырма «Игровизор» ертегі кейіпкерлері 	1	23.09
5	«Үздік логиктар»	Геометриялық пішіндерді ажырата отырып, логикалық ойлау қабілетін дамыту, қызықты тапсырмаларға деген қызығушылықтарын арттыру.	түрлі-түсті шарлар, үлестірмелі карточкалар, сандар, сызба тапсырмалар, логикалық тапсырма, «Игровизор», тосын сәт,	1	30.09

6	«Пішіндер сыры»	Балалардың зиінін ойлау кабілеттерін сандардың таңбаларын танып ажыратуды, геометриялық денелерді, олардың түстерін ажыратуды ойын арқылы жетілдіре түсу. Тапқырлыққа, ептілікке, жылдамдыққа, достыққа тәрбиелеу.	түрлі түсті пішіндер, (гүл, орамал, бантик, көз ілдірік), сызба тапсырма, логикалық тапсырма, «Танграмм» ойыны, «Игровизор» 	1	07.10
7	«Ғажайып тапсырмаларға саяхат»	Балаларды тапқырлыққа, ізденімпаздыққа тәрбиелеу. Ойлау, көріп - тану, зейін, есте сақтау қабілеттерін дамыту. Тапқырлыққа, ептілікке, жылдамдыққа, достыққа тәрбиелеу.	логикалық тапсырмалар, жұмбақта р, сандар, үлестірмелі карточка, с ызба тапсырма, «Танграмм» ойыны, «Игровизор», кейіпкер 	1	14.10

8	«Ғажайып тапсырма әлемі»	Танымдық қызығушылықтарын арттыру. Пішіндерден бейне құрастыруды одан әрі жалғастыру. Көп білуге, ізденуге ұмтылдыру, білімдерін жан жақты дамыту, ұшқыр ойлауға баулу.	үлгі карточкалар, сызба тапсырмалар, логикалық тапсырма, «Коломбовое яйцо», «Танграм» ойыны, «Игровизор», кейіпкер, 	1	21.10
9	«Тапқыр болсаң, тауып көр»	Мақсаты: Ойлай отырып, санауды үйретуді жалғастыру, есте сақтау қабілеттерін арттыру. Логикалық ойлау қабілеттерін, зейінін дамыту.	сызба тапсырма, логикалық тапсырма, «Коломбовое яйцо», «Танграм» ойыны, «Игровизор» кейіпкелер 	1	28.10
10	«Логика сыры»	санау ұғымдарын одан әрі жалғастыру, логикалық ойлау қабілеттерін шыңдау, белсенділікке баулу.	ойынға қажетті заттар, сандар, санағыш, сызба тапсырма, логикалық тапсырма, «Коломбовое яйцо», «Игровизор», кейіпкер	1	11.11

11	Ойна да ойлан!	Балаларды есте сақтау қабілеттерін қызықты жаттығулар арқылы арттыру. Логикалық есептер шығару арқылы ойлау қабілетін, ұзын,қысқа,биік,аласа ұғымдарын бекіту, байқампаздығын сабаққа қызығушылығын дамыту.	ойынға қажетті сурет,сандар, сызба тапсырма, логикалық тапсырма, «Танграм» ойыны, «Игровизор», кейіпкер, 	1	18.11
12	Ойна,ойла,жікте!	Логикалық ойлау қабілеттерін, білім-білік дағдыларын,ойнай отырып ойлауға бағыт беру. Есте сақтау қабілеттерін дамыту.	ойынға қажетті сурет тер,сандар, сызба тапсырма,логикалық тапсырма, «Монгол» ойыны, «Игровизор»	1	25.11
13	Зейінді бол	Балалардың зейінін шоғырландыру,ой-өрісін , танымдық белсенділіктерін арттыру. Балалардың логикалық	ойынға қажетті суреттер, сиқырлы қапшық сызба тапсырмалар,	1	02.12

		кабілетін, пәнге қызығушылығын, белсенділігін дамыту. жинақылыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Заттарды белгілі бір қасиеттері бойынша салыстыруға, топтастыруға үйрету	«Танграм» ойыны, «Игровизор»кейіпкері,		
14	«Жүзден жүйрік»	сандар туралы өткенді пысықтау, ойындар арқылы ұзын-қысқа, жуан-жіңішке, үлкен-кіші ұғымдарын бекіту. логикалық тапсырмаларды шешу арқылы ойлау қабілеттерін, зиінін тұрақтандыру.	сызба карточкалар, сандар, санамақ, логикалық тапсырмалар, «Коломбовое яйцо», «Игровизор»,кейіпкер	1	09.12
15	«Сиқырлы қораптың қызықтары»	заттың қасиеттерін, геометрикалық фигуралар мен олардың белгілері туралы білімдерін қайталау, сандар құрамын бекіту, саусақ қимылын дамыту, логикалық тапсырмалар арқылы ақыл-ойын, зиінін дамыту.	сиқырлы қарындаш, логикалық тапсырмалар, «Монгол» ойыны, «Игровизор»,тосын сәт,	1	16.12

16	«Кішкентай тапқырлар»	Ойлау, көріп тану, есте сақтау қабілеттерін арттыру.Белсенділікке шапшаңдыққа,кеңестікті бағдарлай білуге үйрету	логикалық тапсырмалар, «Танграм», «Игровизор»,кейіпкер, 	1	23.12
17	«Логиктарға тапсырма»	Балалардың логикалық тапсырмалар арқылы білімін бекітіп, сезімталдық , есте сақтау қабілеттерін дамыту, ойыншықтардың түр-түсін,пішінін,сипаттап айтып бере білуге дағдыландыру.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, «Танграм» ойыны, «Игровизор».	1	13.01
18	«Көңілді логиктар»	Балалардың ойлау қабілеттерін, зейінін тапсырмалар арқылы тұрақтандыру, байкампаздыққа баулу.	Сызба тапсырмалар, логикалық тапсырмалар, «Монгол»ойыны, «Игровизор»,кейіпкер 	1	20.01
19	« Бақаның қызықты тапсырмалар»	Балалардың заттардың белгілеріне қарай салыстыру,кеңістікте орналасу қалпын анықтау.Топтастырыл-ған бейнені таба білуге	бөлме сызбасы, асықтар,ребустар, логикалық тапсырмалар, «Монгол» ойыны,	1	27.01

		машықтандыру.	«Игровизор», кейіпкер		
20	Логика сыры	Балалардың ақыл-ой қабілеттерін тапсырмалар арқылы арттыру. Логикалық тапсырмалар арқылы зейінін дамыту.	сызба тапсырмалар, логикалық тапсырмалар, «Коломбовое яйцо», «Игровизор»	1	03.02
21	«Ұлудың көңілді тапсырмасы»	Балаларды сөзжұмбақтарды шеше білуге дағдыландыру, заттардың ұқсастығын ажырата білу, ойлау қабілеттерін арттыру.	сызба тапсырмалар, логикалық тапсырмалар, сөзжұмбақ, «Коломбовое яйцо» кейіпкер Ұлу, «Игровизор» 	1	17.02
22	Ойнап жүріп, ойлайық!	Балалардың зиянын қызықты тапсырмалар арқылы жетілдіру, логикалық есептерді орындай білуге дағдыландыру.	сызба тапсырмалар, логикалық тапсырмалар, «Коломбовое яйцо», «Игровизор» кейіпкер	1	24.02

23	«Ойлан тап»	Ғажайып саяхат арқылы балалар қиялдарын шыңдау. Баланың логикалық ойлау қабілетін дамыту, тапқырлығын арттыру.	сызба тапсырмалар, сандар, логикалық тапсырмалар, «Коломбовое яйцо» ойыны, «Игровизор», кейіпкер, 	1	03.03
24	«Ойнайық, шешпей оны қоймайық»	Балалардың есте сақтау қабілеттерін арттыру, логикалық ойлау қабілеттерін дамыту. Қисынды есептерді шығара отырып, баланың логикалық ойлау қабілетін дамыту, тапқырлығын арттыру.	Сызба тапсырмалар, сандар, логикалық тапсырмалар, «Танграм», «Игровизор»,	1	10.03
25	«Тез ойла, ойна!»	Балалардың ретімен орналастыра білу түсініктерін арттыру, санамақтар арқылы сандарды айта білуге, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру.	сызба тапсырмалар, логикалық тапсырмалар, «Коломбовое яйцо» ойыны, «Игровизор»,	1	17.03

26	« Математика әлемінде»	Геометриалық денелерді атау,ажырата білулерін қалыптастыру, берілген жолақшаларды ,кейін тура санау қабілеттерін бекіту. Балалардың логикалық ойлау қабілеттерін,тапқырлықтарын дамыту,достыққа тәрбиелеуге, ойын түрде білімдерін тиянақтау.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Монгол» ойыны ,«Игровизор», кейіпкер	1	07.04
27	Кім жылдам?	Балаларды санау дағдыланрын одан әрі дамыту, уақыт жайында қарапайым, түсініктерін бекіту.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Танграм»ойыны , «Игровизор»,	1	14.04
28	«Пысықтаушы логика жаттығулары»	Сан құрайын ажыратудың әр түрлі тәсілдері;ақыл-ой белсенділігін күшейту,шапшандылыққа,дәлдікке тәрбиелеу.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Танграм»ойыны , «Игровизор»,	1	21.04

29	««Бауырсақтың тапсырмалары»»	сандар , пішіндер туралы білімдерін жетілдіру.Логикалық есептерді шығару дағдыларын дамыту.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Танграм» ойыны , «Игровизор», 	1	28.04
30	«Логикалық жаттығулардың сиқыры»	кеңістікте бағдарлай алуға , зейіндерін, қиялдарын логикалық тапсырмалар арқылы дамытуға, белсенділікке, тапқырлыққа үйрету.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Коломбовое яйцо» ойыны, «Игровизор»,	1	05.05
31	«Пішіндер тапсырмалары»	Түс пен сандар туралы білімдерін жетілдіру, логикалық есептерді шығару дағдыларын жетілдіру.	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Коломбовое яйцо» ойыны , «Игровизор»,	1	12.05
32	Не білдім, не үйрендім	Қызықты тапсырмалар арқылы алған білімдерін қайталау; есептеу дағдыларын жаттықтыру; геометриялық пішіндер және геометриялық денелер туралы білімдерін бекіту; баланың тілін,	логикалық тапсырмалар, сызба тапсырмалар, сандар, «Танграм», «Коломбовое яйцо» ойыны ,	1	19.05

“Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ

ҚАРАСТЫРЫЛДЫ
Әдістемелік бірлестік
отырысы

Хаттама №
«29» 08 2024 ж

ӘБ жетекшісі
Темир А.Ж.Темирбекова

КЕЛІСІЛДІ
Мектеп директорының
оқу ісі жөніндегі орынбасары
З.У.Пшембаева
«29» 08 2024 ж

БЕКІТЕМІН
Мектеп директоры
Н.Б.Туякова
«29» 08 2024 ж

**“Сиқырлы тақта”
вариативтік курсының бағдарламасы**

Топ: “Күншуақ” шағын орталық

**Құрастырған: Шуленбаева Т.Г, педагог, мектепке дейінгі тәрбие мен
оқыту тәрбиешісі**

Түсінік хат

Қазіргі ақпараттандыру технологиясының кең дамыған кезінде балалар үлкен ауқымды ақпараттарды тез қабылдап, сараптап, логикалық қорытындылар жасай білуі керек. Шахмат ойнауды үйрену арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың жеке және интеллектуалды дамуына жағдай жасайды. Жалпы мәдениетті қалыптастырады. Сондықтан, адам баласының дүниетанымы кеңейеді, сөздік қоры, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу жоспарына «Сиқырлы тақта» үйірмесі енгізіліп отыр. Бағдарламаның тиімділігі уақыт талабымен сәйкес. Жеке тұлғаны жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, шахматты үйретудің құрылымы мен мазмұны мақсатқа бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді.

Мақсаты:

Мектеп жасына дейінгі балаларға принциптерді үйрету, шахмат ойыны, бұл ойынға қызығушылық пен сүйіспеншілікті ояту және тәрбиеленушілерді дамудың келесі кезеңдерінде дайындау; ой-өрісін кеңейту, ойлауға, есте сақтауға, салыстыруға, жалпылауға, өз әрекеттерінің нәтижелерін болжауға үйрету. Шахмат ойнауды үйрену арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың жеке және интеллектуалды дамуына жағдай жасайды. Жалпы мәдениетті қалыптастырады.

Міндеті:

Балалық шақта үйренген дағдылар жадында мәңгі қалады, сондықтан баланың жан-жақты дамуына ерекше назар аудару өте маңызды.

Күтілетін нәтиже:

Өздігінен шешім қабылдап, өз шешімінің нәтижесін бағалай алады;

Балаларды әр түрлі қарапайым тұзақтар мен комбинацияларды есте сақтауға үйретеді, өз бетінше талдап қолдана алады;

"Балалардың пешкалардың әрекеттерін және баска бөліктерді бір-бірімен үйлестіруді үйренуі, өз бетінше толықтырады; қажетті дағдыларды меңгереді;

Сиқырлы тақта вариатив курсының бағдарламасы

№	Тақырыбы	Сағат саны	Өткізілетін күні
1	Шахмат ойынының тарихы	1	04.09
2	Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау	1	11.09
3	Шахмат ойынының математикамен байланысы	1	18.09
4	Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	1	25.09
5	Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	1	02.10
6	Шахмат тақтасы және нотация	1	09.10
7	Шахмат фигураларының жүрістері	1	16.10
8	Шахмат фигураларының жүрістері	1	23.10
9	Шахмат партиясын қалай бастау керек	1	30.10
10	Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері	1	06.11
11	Шахмат ойынының бұлтартпас ережелері	1	13.11
12	Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы	1	20.11
13	Фигуралар мен пешкілердің бағасы, күші туралы	1	27.11
14	Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс)	1	04.12
15	Ойын кезіндегі шабуыл ұйымдастыру тәсілдері. Этюдтар дайындау (өздік жұмыс)	1	11.12
16	Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	1	18.12
17	Шахмат фигуралары мен пешкілерді өзара байланыста ұстау	1	25.12
18	Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері	1	08.01
19	Ойын кезіндегі қорғаныс тәсілдері	1	15.01
20	Жекелеген фигуралардың өзіне тән басымдықтары	1	22.01
21	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1	29.01
22	Шахмат ойындарын ұйымдастыру. Практикалық жұмыс	1	05.02
23	Шах пен мат туралы	1	12.02

24	Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)	1	19.02
25	Шахмат ойындарының стратегиялары, тактикасы. Этюдтар дайындау(өздік жұмыс)	1	26.02
26	Фигураларды орталық алаңда топтастыру	1	05.03
27	Фигураларды орталық алаңда топтастыру	1	12.03
28	Орталық алаң үшін күрес (жұптық сайыстар)	1	19.03
29	Фигуралардың орындарының ерекшеліктері	1	26.03
30	Дебюттің принциптері, міндеттері. Ойын шеберлерінің дебют қателіктері	1	02.04
31	Қысқа партиялар.Этюдтар шешу(өздік жұмыс)	1	09.04
32	Шахматтан кіші турнир өткізу. Мектеп чемпионын анықтау.	1	16.04
33	Шахмат ойынының тарихы	1	23.04
34	Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар. Рефераттар қорғау	1	30.04
35	Шахмат ойынының математикамен байланысы	1	14.05
36	Шахмат фигураларының атауы және орналасу тәртібі	1	21.05

Пайдаланылған әдебиет:

1. И.А.Бараев. Балабақша гроссмейстерлері.М., «Біздің нәресте» журналының редакциясы, 1995 жыл.
2. А.Карпов «Шахматты үйрен». М., «Эгмонт Россия ЛТД 1997 жыл.
3. И.Т.Сухин «Тек кішкентайларға арналған шахмат»
4. Д.Притчард «Ең ақылды балаларға арналған шахмат оқулығы»
5. И.О.Киров «Ең ақылды балаларға арналған шахмат жаз

“Қарой жалпы білім беретін мектебі” КММ

ҚАРАСТЫРЫЛДЫ
Әдістемелік бірлестік
отырысы

Хаттама №
«29» 08 2024 ж

ӘБ жетекшісі
Темирбекова А.Ж.Темирбекова

КЕЛІСІЛДІ
Мектеп директорының
оқу ісі жөніндегі орынбасары
Пшембаева З.У.Пшембаева
«29» 08 2024 ж

БЕКІТЕМІН
Мектеп директоры
Туякова Н.Б.Туякова
«29» 08 2024 ж

«ЕРТЕГІЛЕР ӘЛЕМІ»

ВАРИАТИВТІК КОМПОНЕНТ

Құрастырған: Есмаганбетова С.Ж, педагог-модератор, мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту тәрбиешілері

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	4
Түсінік хат.....	5
Перспективтік жоспар	8
Технологиялық карталары.....	12
1– бөлім «Бауырсақ» ертегісі	13
2 – бөлім«Шалқан» ертегісі	19
3 – бөлім «Үш аю»	23
4– бөлім «Үйшік»	28
5– бөлім «Түлкі мен қоян»	33
6– бөлім«Қоянның үйшігі»	37
7– бөлім«Жеті лақ және қасқыр»	42
8– бөлім«Алтын айдарлы әтеш»	47
9– бөлім«Ертегі әлемінде»	52
Ертегілер	55
Суреттер	67
Қолданылған әдебиеттер	75

КІРІСПЕ

Білім мен тәрбие бастауын балалар балабақшадан алады. Бүгінгі таңда қоғамымыздың даму бағытында мектепке дейінгі тәрбие саласы мамандарының алдында жан - жақты дамыған, сауатты, саналы, өзіндік орыны бар үлкенге құрмет көрсетіп, кішіге қамқор бола білетін азаматты тәрбиелеу мәселесі жүктеліп отыр. Бүлдіршіндердің білімді, білікті, саналы болуында ойынның алатын орны ерекше. Н. К Крупская: «Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ойынның ерекше маңызы бар: олар үшін ойын - оқу, олар үшін ойын - еңбек, олар үшін ойын - тәрбиенің маңызды түрі». Ойын - баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, танымдық қасиеттерін, зейінін, есте сақтау қабілетін, ауыз екі сөйлеу мәдениетін дамытады. Ойын - баланың өмірді танудағы алғашқы қадамы. Ойын барысында ойын ситуациясына бейімделу, алғашқы да жекелеген элементерді, кейінен рөлді толығымен ойнау арқылы баланың ой-өрісі, қиялы дамиды. Рөлді ойнау арқылы өз кейіпкерін алдына елестетіп қана қоймай, бала оның әрекеттерін, сезімдерін сезінеді. Осындай эмоциялық күйлер баланы бұрын байқамаған өмір көріністеріне таң қалдырып, өз сезімін мимика, ым-ишара, тағы басқа көріністер арқылы біреуге үйретеді.

Театр ойындары арқылы көрсетілетін әр-түрлі іс-әрекеттер, қимыл-қозғалыстар балалардың бойында достық, адалдық, батылдық, жан ашырлық қасиеттерін тәрбиелеуге жағдай жасайды және әлемді тек ақылмен ғана емес, жүрекпен де тани білуге үйретеді. Әр түрлі ертегілер балалардың қызығушылықтарын арттырады және олардың тілдерін дамытады.

ТҮСІНІК ХАТ

Мектепке дейінгі жасөспірім баланы тәрбиелеу мен дамыту ісіне байланысты мақ-саттарды шешуде театр ерекше рөл атқарады. Балаларға театр, әртістік өнер, сахналау, қойылым, сахна туралы түсінік беріп қызығушылығын оятамыз. Көріністерді өзара сөйлесу дағдыларын дамыта отырып, бүлдіршіндердің тілді меңгеруіне деген сүйіспен-шілікті арттырамыз. Театр әр балаға қуаныш, ұмтылмас әсер сыйлайды, оның көркем-дік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Әдетте адамның жеке басының қасиет-тері бес жасқа дейін қалыптасады екен. Сондықтанда да баланың жан – жақты қалып-тасуы үшін мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндердің бойына жақсы, жағымды қасиет -терді сіңіре білу керек. Бала әр нәрсеге құмар, қызыққыш, ол өзінің айналасында болып жатқан өзгерісті, тамаша құбылыстарды сезінуге тырысады. Оның жан–жақты дамып, жеке тұлға болып тәрбиеленуіне, тілінің дамуын театрландырылған ойындар арқылы жетілдіруге болады. Ал, театрландырылған ойындарды балалар қызықтап ой-найды. Театрландырылған ойындар ойын–қойылымдары болып саналады, бұл жерде

балаларға арналған көркемдік шығармаларды сахналық қойылымдарға айналдырып, оларды кейіпкер ретінде қатыстырудың маңызы зор. Баланы сахнада кейіпкер ретінде ойната отырып, оның жеке тұлғасын жан-жақты дамыту. Оның бойында әдебиетке, мәдениетке, өнерге деген құштарлықты ояту. Бүлдіршіндер сахнада шағын рөлдерде ойнау арқылы байланыстыра сөйлеуге, әдемі киініп, жинақы жүруге, үлкендермен және өзге де балалармен тіл табыса білуге үйренеді. Жетілген диалог балалардың өз пікірін жеткізе білуге жетелейді.

Театрландырылған ойындар балалардың ой-өрісін кеңейтеді, балаларды әңгімеге араласуға, спектакль туралы ата-аналарына, жолдастарына әңгімелеп беруге итермелейді. Бұның бәрі сөйлеу қабілетінің дамуына, диалог түрінде сөйлеуге өзі алған әсерін монолог түрінде сөйлеп жеткізуге септігін тигізеді.

Бұл бағдарламаның негізін құрайтын халық ауыз әдебиетінің түрі – ертегілер.

Ертегі – ауыз әдебиетінің ықылым заманынан келе жатқан көне де мол мұрасы. Оның ертегі деп аталуының өзінен де, сол сияқты ертегілердің «Бұрынғы өткен заманда, ерте-ерте деп» басталуынан да оның атам заман туындысы екенін аңғару қиын емес. Ертегілерде халық басынан кешкен, ғасырлар жыры жатыр. Оларда еңбекші халықтың тұрмыс-тіршілігі, әдет-ғұрпы, елдік тарихы, қилы-қилы қиын асулары, халықтың арман-мұраты бейнеленген. Барлық елдің ауыз әдебиетінен мол орын алған және халықтың жазу-сызу өнері болмаған кезінде ауызша шығарған күрделі шығармасының бір түрі. Ертегілер көбінесе, қара сөз ретінде айтылатындықтан, оны халықтың ерте заманда шығарған көркем әңгімесін деп қараймыз. Әртүрлі ертегілер балалардың қызығушылықтарын арттырады және олардың тілдерін дамытады.

Театрлық іс-әрекетте ертегілерді пайдалана отырып баланың ой-өрісін дамыту, сонымен бірге тыңдай білуге, есте сақтау, түсіну, рөлге бөліп, қазақша әдемі сөйлей білу мәнерін арттырамыз.

Балалар театрының бірнеше түрлері бар:

Ойыншықтар театры – ең көп тараған түрі, бұнда балалар қысқа тақпақтарды жаттап, оның өзіне тән орындау кезінен бастап-ақ кішкене көлемді спектакельдер ойнайды. Ондағы адамдар рөлін ойыншықтар орындайды. Жіптің көмегімен бақарылатын қуыршақтарды – марионеткалар дейді. Оларды әр түрлі материалдардан жасайды. Жұмсақ ойыншықтарды да қолдануға болады. Мұндай ойыншықтар қозғалысқа ағаш таяқшалар арқылы келтіріледі, яғни екі айқастырылған ағаш арқылы жіп өткізіліп ойыншыққа байланады. Қолмен қуыршақтарды басқарады. Театр қуыршағының биіктігі баланың биіктігігіндей болады. Бала өзіне костюм, үлкен бетперде. Үлкен алақандар киеді, олар тірі қуыршаққа ұқсайды. Өздері қуыршақты жасауға болады. Оның негізі

болып үш бұрышты орамалды алуға болады. Бір бұрышын қуыршақтың басына, екі бұрыштарын резинка арқылы баланың саусақтарына бекітіледі. Қуыршақтың басына тесмалар қосады, ол қуыршақ пен жүргізушінің мойынына ілінеді. Бұл қуыршақтар балаларға әнмен, бимен, ойынмен көрсету арқылы шығармашылықтарын дамытады. Бұл балалардың өздерін еркін сезінуіне, өз күшіне сене білуге көмектеседі.

Саусақ театрында – саусақтардың көмегімен қандайда болмасын ертегіні немесе өлең-тақпақ шумағын саханалау болып табылады. Саусақ театры арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, қабілеті дамып, ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашылады. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан-жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады. Саусақтарының қозғалыс қимылына қарап, бала қуанады шаттанады, сөз айтуға тырысады және өлеңде үйренген сөз шумақтарын қайталап айта отырып, есінде сақтайтын болады. Сонымен қатар балалар екі қолын қимылдата отырып, оң – солды ажыратады.

Үстел үстіндегі театры – сәбилер тобынан бастап-ақ тақпақ пен қысқа өлеңдерді айтқызғанда көркем сөздер әсерлі естілу үшін стол үстіндегі театрды қолданған жөн. Мұнда үстелде құламай тұратын және қозғалтқанда еш кедергісіз жүретін ойыншықтар қолданылады.

Үстел үстіндегі қуыршақтар театрдың бірнеше түрі бар:

- әр түрлі биіктегі конустан, цилиндрдан, қораптардан жасалған ойыншықтар;
- таяқшадан жасалған театр;
- «киндер - театры»;
- магнит театры;
- «мочалка театры»;
- үстел үстіндегі кейіпкерді тоқымадан немесе крючокпен тоқуға болады (олар өздерінің формасын ұстағандай пластмас бутылкаларға кигізіп қояды);
- ағаш ойыншықтар, саздан жасалған ойыншықтар (дымковски ойыншықтар).

Суреттер (картиналар) театры – декорация мен кейіпкердің – суреттері. Олардың әрекеттері шектелген. Ойнаушының дауыс ырғағы (интонация) арқылы кейіпкердің мінез-құлқы беріледі. Кейіпкер әрекет барысында пайда болады, балалардың қызығушылығын арттырады.

Фланелеграф театры – суреттер мен кейіпкерлер экранда көрсетіледі. Оларды фланельдер ұстап тұрады. Мұндағы суреттерді балалар мен бірге ескі кітаптардан, журналдардан қиып алуға болады.

Көлеңкелі театр – жарық өте жақсы түскен экранда адамдар, жануарлар және құстардың пішіндерінің қозғалысына қарауды балалар өте жақсы көреді. Ертегі, әңгіме, өлең, әндерді көлеңке театры арқылы айтуға болады. Көлеңке театрдың қойлымын көрсетуге үш тәрбиеші қатысады. Біреуі мазмұнын оқиды, екеуі көріністі көрсетеді. Көлеңке театрдың сақанасы экран болады. Экранды ағаштан немесе қалың кардоннан жасайды, ою- өрнекпен өрнектейді. Кейіпкерлерді көрсету үшін – оны экранның арт жағынан ұстайды. Кейіпкерлерді қара түспен жуқа кардоннан жасайды, жіп арқылы қозғалтады. Кейіпкерлерді көрсеткенде қол көрінбеу керек. Бұл көріністер балалардың шығармашылықтарын арттырады, ой өрістері дамытады.

Мақсаты:

- Мектепке дейінгі жасындағы баланы театр түрлері арқылы шығармашылық және парасаттылық қабілеттерін жан-жақты дамыту.
- Балалардың сөздік қорларын байытып, жақсыдан үйреніп, жаманнан жиренуге тәрбиелеу.
- Театрлық іс – әрекетті, ертегілерді пайдалана отырып – ойын дамыту.

Міндеттері:

- Балалардың тілін, сөйлеу мәдениеті мен ой - өрісін, дүниетанымын дамыту.
- Балаларды адамгершілікке баулу, нақты сөйлеуге, салмақты ой айтуға баулу.
- Баланың қиялын есте сақтауын, шығармашылық қабілетін дамыту, ойдан әңгіме, ертегі шығарып айтуға дағдыландыру.
- Баланың әлеуметтік және эмоционалдық дамуына жағдай жасап, әр баланың жеке дара әртістік, шығармашылық қасиеттерін ескере отырып, өзін қоршаған ортаға, адамдарға, құрбыларына, өзіне деген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

- Театр, оның түрлері туралы түсініктері болады.
- Қазақ тіліндегі сөздік қоры молаяды.
- Диалог бойынша сөйлесу арқылы тіл мәдениетін жетілдіріледі.

№	Тақырыбы	Мақсаты	Көрнекілік-құралдар	Саны	Күні, айы
1	«Бауырсақ» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, конус театры, қуыршақ театры, орамал, тақия, кейіпкерлердің атрибуттары	1	06.09
2	«Бұл бауырсақ - кішкентай қу аң»	Ойын арқылы кейіпкерлердің рөлін таңдай отырып, балалардың қызығушылықтарын арттыру.		1	13.09
3	«Бауырсақ, бауырсақ мен сені жеймін...»	Тілдерін жаттықтыру.		1	20.09
4	«Бауырсақ» ертегісінің қойылымы	Балалардың ойын тиянақтау және өнерлерін іске асыру.		1	27.09
5	«Шалқан» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, саусақ қуыршақ театры, үстел үстіндегі театр, кейіпкерлердің атрибуттары	1	04.10
6	«Ата мен әжемде қонақта болғанда»	Шалқанды отырғызу кезінде айтылатын өлең шумағы арқылы балалардың тілдерін байыту және білімдерін кеңейту.		1	11.10
7	«Осындай үлкен шалқан...»	Белсенді балаларды кейіпкерлердің рөлдерін эмоция арқылы көрсете білуге үйрету.		1	18.10
8	«Шалқан» ертегісін сахналау	Кейіпкерлердің рөлін атқара білуге дағдыландыру.		1	25.10
9	«Үш аю» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Сюжетті суреттер, қуыршақ театры, тақия, кейіпкерлердің атрибуттары	1	08.11
10	«Қане досым, сөзге қосыл»	Ойын арқылы кейіпкерлердің рөлін таңдай отырып, балалардың қызығушылықтарын арттыру.		1	15.11
11	«Үшаюда қонақта»	Тілдерін жаттықтыру.		1	22.11
12	«Үш аю»	Балалардың ойын тиянақтау және		1	29.11

		өнерлерін іске асыру, ертегіні сахналау.			
13	«Үйшік» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы бала- лардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, конус театры, куыршақ театры, орамал, тақия, кейіпкерлердің атрибуттары	1	06.12
14	«Үйшік» ертегісі	Балалардың тілдерін байыту және білімдерін кеңейту.		1	13.12
15	«Қәне досым, сөзге қосыл»	Белсенді балаларды кейіпке р- лердің рөлдерін эмоция арқылы көрсете білуге үйрет у.		1	20.12
16	«Көз көруге тоймайды, құлақ естуге жа лықпайды»	Кейіпкерлердің рөлін атқар а білуге дағдыландыру, ерт егіні сахналау.		1	27.12
17	«Түлкі мен қояндар» ертегісі	Балаларды ертегінің мазмұнымен таныстыру.	Конус театры, куыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары.	1	10.01
18	«Түлкі, түлкі, түлкішек»	Қимылды ойындар арқылы кейіпкерлердің рөлін айтып, белсенді балаларды таңдай отырып, қызығушылығын арттыру.		1	17.01
19	«Қу түлкі мен қорқақ қояндар»	Ертегідегі қоян мен түлкінің сөздерін балаларға үйрету. Түлкі мен қояндар арасындағы диалог.		1	24.01
20	«Түлкі мен қояндар»	Балалардың рөлді дұрыс ойнай білуін және сөздердегі әр дыбыстарды анық айтуларын қадағалау. Ертегіні сахналау.		1	31.01
21	«Қоянның үйшігі» ертегісі	Ертегі мазмұнымен таныстырып, ертегіге деген қызығушылығын арттыру.	Фланелеграф, куыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары	1	14.02
22	«Оқы да біл, ойна да күл»	Ойын арқылы балаларды рөлдерге бөлу, кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуға үйрету.		1	21.02
23	«Досы көпті жау алмайды, ақылы көпті дау алмайды»	Кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуларын қадағалау және рөлдерін ретімен орындауға үйрету.		1	28.02

24	«Көз көруге тоймайды, құлақ естуге жалықпайды»	Ертегінің мазмұны бойынша кейіпкерлердің іс – әрекетіне қарап, әсерлі көңіл- күйін білдіре отырып сезіне білуге үйрету. Ертегіні сахналау.		1	07.03
25	«Жеті лақ және қасқыр» ертегісі.	Ертегінің мазмұнын еске түсіре отырып тілдік қорларын байыту.	Фланелеграф, куыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары	1	14.03
26	«Лақтарым менің, лақтарым менің....»	Ойын арқылы балаларды рөлдерге бөлу, кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуға үйрету.		1	04.04
27	«Алақай, алақай! Анамыз келді, бізге, сүт әкелді»	Ертегіге деген қызылушылықтарын арттыру.		1	11.04
28	«Жеті лақ және қасқыр» ертегісі	Әр баланың өз рөлін дұрыс орындауын қадағалау.Ертегіні сахналау.		1	18.04
29	«Алтын айдарлы әтеш» ертегісі	Ертегінің мазмұнымен таныстыру.	Фланелеграф, кейіпкерлердің атрибуттары	1	25.04
30	«Жібек сақалы бар, майға батырып алған басы бар»	Кейіпкерлердің рөлдерін бере отырып, балаларға сөздері мен қимыл – қозғалыстарын үйрету.		1	02.05
31	«Сымбатты әтеш»	Балаларды ертегіні диалог бойынша орындауға үйрету.		1	16.05
32	«Ертегі әлеміне саяхат»	Ертегідегі кейіпкерлердің рөлін дұрыс орындауларын қадағалау, сахналау.		1	23.05

**ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ
КАРТАЛАРЫ**

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1-ші технологиялық картасы

Білім саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Тақырыбы: «Бауырсақ».

Мақсаты: Балаларды ертегі мазмұнын түсініп оны әңгімелеуге, диалог сөздерді мәнеріне келтіре айта білуге үйрету, есте сақтау қабілеттерін қалыптастыру.

Балалардың көркем әдебиетке деген қызығушылығын арттыра отырып сөздік қорын байыту.

Көңіл -күйлерін терең түсініп, аяушылық сезімге қамқоршы болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: ұн, қамыр, илеу.

Қостілдік компоненті: ұн - мука, қамыр- тесто, илеу- замесить.

Әдіс- тәсілдер: Түсіндіру, көрсету, сурет арқылы әңгіме ойын, сұрақ-жауап, қортындылау.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	-Балалар, сендер ертегілерді көп білесіңдер ме? -Ертегілерді жақсы көресіңдер ме? -Балалар ертегілерді естеріңе түсіріңдерші, олар қалай басталушы еді? - Олай болса мен сендерге бүгін бір тамаша ертегіні айтып беремін, сендер мұқият тыңдандар.	- Әрине. - Иә. - Ерте, ерте, ертеде ...
Іздену-ұйымдастырушы	Тәрбиеші: - Бүгінгі сендермен танысатынымыз “Бауырсақ” ертегісі. - “Бауырсақ” ертегісінде қандай кейіпкерлер бар? - Ертегі не жайында екен? - Бауырсақты кім пісіреді? - Бауырсақ қандай әрекет жасады? - Оның бұл ісі дұрыс па? - Ол жолда кімдерге кез болады? - Түлкі бауырсақты қалай жеп қояды? - Балалар сендер басқа қандай ертегі білесіңдер? Сөздік жұмыс. Дидактикалық ойын Ойынның шарты: үстел үстіндегі суреттер бойынша ертегідегі кейіпкерлерді құрастырады.	Тәрбиешінің айтқанын тыңдай отырады. Балалар жауабы: - бауырсақ, ата, әже, қоян, аю, қасқыр, түлкі. Балалардың жауабы: Ата-әжесінен қашып кетті. Сөздердің мәнін түсініп естерінде сақтайды. Әр түрлі пішіндерден ертегі кейіпкерлерін құрастырады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Қорытынды. - Ертегіге қандай кейіпкерлер қатысты? - Балалар, сендер де осы бауырсақтың ісін қайталамау үшін қандай болуларың керек? Жақсы жауап берген балаларды мадақтау.	Балалар сұрақтарға жауаптар береді. Балалардың жауабы: Ақылды болуымыз керек.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Бұл бауырсақ-кішкентай қу аң».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерді таңдау, рөлдерге бөлу. Фланелеграф арқылы –қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру. Мазмұндау мен тіл байлықтарын дамыту. Мейрімді, тату –тәтті, дос болуға үйрету.

Сөздік жұмыс: аңқау, қорқақ, қу, ашулы.

Қостілдік компоненті: аңқау - рассеянный, қорқақ - трусливый, қу - хитрый.

Әдіс- тәсілдер: әңгімелеу, суреттерді жапсыру арқылы қызықтыру, кейіпкерлерді талдау, сұрақ - жауап.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	- Балалар, «Бауырсақ ертегісі естеріңде ме? - Кәне естеріңе түсіріңдерші.	- Ия, білеміз.

Іздену- ұйымдастырушы	1) Кейіпкерлерді атап шығады. -Бұл кейіпкерлердің мінезі қандай? - Қоян? - Ал түлкі қандай? - Аю? - Қасқыр? - Бауырсақ? 3) Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, ойларын түйіп айтқызу. 4) Баланың түсінгеніне қарай, жақсы қатысқанына қарай кейіпкерлерді таңдап, рольдерін беру. Қандай мінез қылықта болатындарын айту.	Бауырсақ, қоян, түлкі, аю, әже, ата. - мейірімді, қорқақ, аңқау - ку, жаман - салмақты - ашулы - көңілді. Ертегіні көре отырып ертегі мазмұнына сәйкес жауап береді, ертегі кейіпкерлерінің іс- әрекеттерін талқылайды.
Рефлексивті- коррекциялаушы	- Бұл ертегіде кім сендерге ұнады? - Неге ертегі көңілсіз аяқталады?	Үй тапсырма: Балалар, үйге келгенде аналырына айтып беріндер.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Таныс ертегінің соңын басқаша құрастырады.

Қолданады:Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Бауырсақ, бауырсақ мен сені жеймін....»

Мақсаты:Ертегіні зейін қойып тыңдай білуге, әртістік қабілетін дамыту.

Ертегінің желісі бойынша сұрақтарға жауап бере білуге,қысқаша мазмұндауға үйрету.Олардың дауысын салып қызыға ойнау дағдыларын қалыптастыру.Бір-бірлерін сыйлауға,көмектесуге,адамгершілік қасиеттерді ажырата білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: аңқау, қорқақ, ку, ашулы.

Қостілдік компоненті:ертегі – сказка.

Әдіс-тәсілдер: өткенді қайталау, сурет жапсыру арқылы қызықтыру, сұрақ- жауап.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық- қозғаушы	Шаттық шеңбері. - Балалар ертегілер еліне енеміз. - Балалар сендер басқа қандай ертегі білесіңдер?	Тәрбиешінің айтқандарын тыңдай отырып, таныс ертегілердің кейіпкерлерін атайды.
Іздену- ұйымдастырушы	Тәрбиеші:	Ертегіні тыңдай отырып ертегі мазмұнына сәйкес жауап береді, ертегі

	- Бүгінгі сендермен танысатынымыз “Бауырсақ” ертегісі. Ертегіні оқып отырып, балаларға түсіндіру. - Балалар, осы “Бауырсақ” ертегісінде қандай кейіпкерлер бар? -Ертегі не жайында екен? -Бауырсақты кім пісіреді? -Бауырсақ қандай әрекет жасады? -Оның бұл ісі дұрыс па? -Ол жолда кімдерге кез болады? -Түлкі бауырсақты қалай жеп қояды? -Балалар сендер басқа қандай ертегі білесіңдер? Сергіту сәті: <u>Дидактикалық ойын</u> Ойынның шарты: үстел үстіндегі суреттер бойынша осы ертегідегі кейіпкерлерді құрастыру.	кейіпкерлерінің іс-әрекеттерін талқылайды. Балалар жауабы: бауырсақ, ата, әже, қоян, аю, қасқыр, түлкі. Балалардың жауабы: Ата-әжесінен қашып кетті. Жаңа сөздердің мәнін түсініп естерінде сақтайды. Әуенмен бауырсақты айналып билеу.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Қорытынды. Балаларды мадақтау. -Балалар, сендер де осы бауырсақтың ісін қайталамау үшін қандай болуларың керек?	Балалардың жауабы: - Ақылды болуымыз керек.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Ертегіні тыңдайды,мазмұндайды.

Қолданады:Өз ойларын жеткізе алады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Бауырсақ» ертегісінің қойылымы.

Мақсаты:Ертегі, әлеміне қызығушылығын қалыптастыру.

Ертегі сахналау барысында кейіпкерлердің мінез-құлқын жеткізе білуге үйрету. Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл қозғалысын келтіріп ойнауға үйрету. Сөздерді анық айтуға, есте сақтау қабілетін дамыту. Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсетебілуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: бауырсақ .

Қостілдік компонент: бауырсақ - колобок.

Әдіс- тәсілдер: өткенді қайталау, тамашалау, сұрақ – жауап.

Көрнекіліктер: ширма, кейіпкерлер атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Тәрбиеші: - Балалар қане есімізге түсіріп көрейікші, ертегілердің басы қалай басталады? - Ал балалар ертегі әлеміне саяхат жасайық. - Ертегілер әлеміне бару үшін қандай	Балалар: - «Ерте, ерте, ертеде, ешкі жүні бөрте де...», - «Баяғы өткен заманда шал мен кемпір

	көлікпен барайық? (пойыздың дауысы естіледі)	тұрыпты», - Пойызбен барайықшы, тез жетеміз.
Іздену- ұйымдастырушы	- Біз ертегі әлеміне келдік, қане жайғасып отырайық. - Бүгін қандай ертегіні тамашалайтындарыңды білу үшін сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр. 1. Өзі қу, жүрген жері айқай – шу. 2. Далада жүр шапқылап, Керемет тым саққұлақ, Тек есектен басқа да, Оған ұқсар жоқ құлақ. 3. Ит сияқты пішіні, Ұнатпайды ол кісіні. 4. Қыс бойына жатады, Тәтті ұйқыға батады. 5. Өзі қып-қызыл болып піседі Күнге ұқсас келеді. - Сонымен балалар, бұл кейіпкерлер қай ертегіде кездеседі екен? Тәрбиеші балаларға «Бауырсақ»ертегісін еске түсіруін ұсынады. Тәрбиеші «Бауырсақ» ертегісін қуыршақ театр арқылы қоюын ұсынады.	- түлкі - қоян - қасқыр - аю - бауырсақ - «Бауырсақ» ертегісінде. Балалар мазмұнын айтып береді. Балалар қуыршақтарын алып ертегіні сахналайды.
Рефлексивті- коррекциялаушы	- Ертегі қалай аяқталады? Балаларды мадақтау, бағалау	

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді:Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады:Сөздерді анық айтып, есте сақтау қабілеттерін дамиды.

2-бөлім
«ШАЛҚАН» ертегісі

Білім саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы «Шалқан».

Мақсаты: Ертегі кейіпкерлері арқылы мазмұнымен таныстыру. Сұрақ- жауап арқылы ертегіні терең түсіндіру. Көңіл-күйлерін терең түсінуге аяушылық сезімге, қамқоршы болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Шалқан,

Қостілдік компонент:Шалқан - репка.

Әдіс-тәсілдер: қызықтыру, әңгімелеу, таныстыру, әңгімелеу, сұрақ-жауап.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреттері, қуыршақ Әже.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Қонаққа қуыршақ Әже келеді. Балалармен амандасады. Әже сіздің келгеніңізге өте қуаныштымыз. Әже: -Балалар сендер ертегілерді көп білесіңдер ме? - Ертегілер қалай басталушы еді?	- Әрине. - «Ерте ерте ерте екен, ешкі жүні бөрте екен» деп басталады. Білгендерін айтады.
Іздену-ұйымдастырушы	1) Ертегінің атын атау «Шалқан», кейіпкерлерді атап таныстыру - ата, әже, немересі, ит, мысық, тышқан. 2) Ертегіні мазмұндау. Фланелеграфқа суреттерді жабыстыра отырып түсіндіру. -Ерте, ерте, ертеде ата мен әже өмір сүріпті. Бір күні ата барып шалқанды тартады, тартады, бірақ тарта алмайды. Ол кемпірді көмекке шақырады..... - Тек тышқан көмекке келгенде шалқанды тартып алады. Сергіту сәті.	Балалар ертегі кейіпкерлерін атайды. Ертегінің мазмұнын айтып береді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Қойылған сұрақтарға жауап қайтарады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	- Ертегіге қандай кейіпкерлер қатынасты? Жақсы қатынасқан балаларды мадақтау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Ертегіні тыңдайды,мазмұндайды.

Қолданады:Өз ойларын жеткізе алады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Ата мен әжемде қонақта болғанда..»

Мақсаты:Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, рөлдерін бөлу. Фланелеграф арқылы – қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру.

Мазмұндауды, тіл дамытуды көздеу. Мейірімді, тату-тәтті дос болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: шалқан.

Қостілдік компонент: шалқан - репка.

Әдіс-тәсілдер:әңгімелеу, түсіндіру, өткенді қайталау, сурет жапсыру арқылы қызықтау, түсіндіру, сұрақ-жауап.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	- Балалар, алғашқы сабақта біз «Шалқан» ертегісімен таныстық. - Кім шалқанды екті? - Кім шалқанды тартты?	Балалар қызығушылықпен жауап береді.
Іздену-ұйымдастырушы	1) –Балалар, « Шалқан» ертегісі естеріңде ме? - Кәне есімізге түсірейікші. Бірінші кейіпкерлерді атап шығайық ата әже, немересі, ит, мысық, тышқан. - Бұл ертегіде кейіпкерлер бір біріне көмек бере ме ? 2) Балаларды тақтаға шақырып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, ойларын түйіп айтқызу. Баланың түсінгеніне қарай, жақсы қатысқанына қарай 5 кейіпкерлерді таңдап, рөлдерін беру. Сергіту сәті.	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ-жауап арқылы сабақта түсінгендерін тиянақтау. - Бұл ертегіде сендерге кім ұнады? - Қоян кіммен дос болып қалды?	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтып, есте сақтайды.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3–ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Осындай үлкен шалқан».

Міндеттері: Ертегіні қайталай отырып таңдаған балаларға кейіпкерлердің сөздерін айтып үйрету. Фланелеграф арқылы сөздердің дұрыс, анық, ашық айтуын қадағалау, қимыл қозғалыстарын көрсете біліуін дамыту. Бір бірлеріне қиын жағдайда көмектесіп, ренжітпеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: шалқан, үлкен, сарғылт.

Қостілдік компонент: шалқан - репа, үлкен - большая, сарғылт - оранжевая.

Әдіс-тәсілдер: түсіндіру, сұрақ –жауап, сұрақ- жауап, тамашалау.

Көрнекіліктер: Фланелеграф кейіпкерлер суреттері

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-козғаушы	- Біздің көзіміз. - Біздің құлағымыз. - Біздің қолымыз бізге бөгет болмайды, олар бізге көмектеседі.	- Көреді. - Мұқият тыңдайды.
Іздену-ұйымдастырушы	-Кім шалқанды екті? Алдарына атаның суретін қою. - Ата кемпірді қалай шақырады? - Кемпір немере қызды қалай шақырады? Сурет арқылы сөйлем құрастыру, тәрбиеші екі бейнені көрсетеді: ата кемпірді шақырады, кемпір Машаны шақырады, т.б....) Ойын: «Кім кімді шақырады?» Мақсаты: ертегіні қайталау. Ойын: «Кім жоқ?» Тәрбиеші: –Кім бірінші келді? Бейнесін алдында қояды. - Кім жоқ? Бейнесін қояды т. б -Кім кімге көмектеседі? - Маша кімге көмек берді? Сергіту сәті.	- Ата. - Кемпір кел, шалқанды тартайық. Балалар бірге шақырады. Балалар сөйлем құрастырады. Балалар сөйлем құрастырады. - Ата. - Кемпір. - Кемпір атаға көмек берді. Бәрі айтып ертегіні қайталайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	- Дұрыс, бәрі бір – біріне көмек беріп шалқанды тартып алды. - Ал, сендер, үйлеріңде кімге көмек бересіңдер?	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Ертегіні тыңдайды,мазмұндайды.

Қолданады:Өз ойларын жеткізе алады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Шалқан» ертегісін сахналау.

Мақсаты: Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып сахналау. Кейіпкерлер атрибуттары арқылы – іс әрекеттерін, әсерлі көңіл-күйлерін білдіре отырып, сезімдерді көрсете білу, рөлдердің дұрыс орындалуын қадағалау. Қиялдарын, эстетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру. Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсете білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: шалқан, өсті, үлкен, тартты, жұлынбады.

Қостілдік компонент: көкөніс – овощ, өсті - выросла, үлкен - большая, тартты - тянул.

Әдіс-тәсілдер: сұрақ – жауап, сахналау.

Көрнекіліктер: Ширма, кейіпкерлер атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Ертегіге қатысты атрибуттарымен бір – бірден таныстырылады. - Балалар, бұл кім? - Ал мынау кім? деп барлық кейіпкерлер шығарылып көрсетіледі.	Балалар сұрақтарға жауап береді. Кейіпкерлерді танып атайды.
Іздену-ұйымдастырушы	Тәрбиеші балаларды ширма жанына шығарады. Кейіпкерлер рольдерін ойнайтын балаларды тақтаға шақыру. Кейіпкерлердің атрибуттарын қолға киіді ұсынады. Сөздік жұмыс: шалқан, өсті, үлкен, тартты, жұлынбады. Балаларға сөздерді айтқызу. Қалған балалар көрермен ретінде тамашалауға отырғызу. Сергіту сәті.	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	- Ертегі қалай аяқталады? Балаларды мадақтау, және бағалау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтып, есте сақтайды.

3-бөлім

«Үш Аю» ертегісі

Білім саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Үш аю» ертегісі.

Міндеттері: балалардың білімін бекіту, ертегілер үзінділерін әңгімелей білу.

Балалардың елестету қиялдарын дамыту, сөздік қорын молайту. Көңіл –күйлерін терең түсінуге, аяушылық сезімі қамқоршыболуға үйрету.

Сөздік жұмыс: Аю, үш, алыс кетті, адасты, орман.

Қостілдік компонент: Ата – дедушка, әже – бабушка, рұқсатсыз – без спроса, үй – избушка, орман – лес, алысқа кетті – ушла далеко.

Әдіс-тәсілдер: таныстыру, түсіндіру, ойынмен қызықтыру, сұрақ-жауап, Д/о.

Көрнекіліктер: фланелеграф, орман, тоғай, үйдің және кейіпкерлердің суреті.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балалар, мен сендерге бүгін өте тамаша ертегіні айтып беремін. - Ал, сендер мұқият тындап отырыңдар.	Балалар қызығушылық танытады.
Іздену-ұйымдастырушы	- Балалар! Сендер ертегілер еліне саяхатқа барғыларың келеме? Ертегіні әңгімелеу: ..... Ерте,ерте ертеде бір кішкентай Настя деген қыз болыпты. - Мынау кімнің үйі? - Мында кімдер тұрады? Дұрыс, сендер өте ақылдысындар! - Балалар сендер шаршадыңдарма? Ендеше бәріміз орнымыздан тұрып, бойымызды сергітіп алайық! Сергіту сәті: <i>Қорбандаған аюдың Құлпынайы көп екен Теріп, теріп алайық Қалтамызға салайық</i>	Тыныш отырып мұқият тындайды. - Аюдың. - Папасы, Мамасы, Баласы - Иә.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ –жауап арқылы сабақта түсінгендерін сұрау. Балаларды мадақтау.	Балалардың тақпағы: Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Ертегіні тындайды,мазмұндайды.

Қолданады:Өз ойларын жеткізе алады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Қане досым, сөзге қосыл».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, рөлдерін бөлу. Фланелеграф арқылы қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру.

Мазмұндаулары мен тілдерін дамыту.Мейірімді, тату-тәтті -, дос болуға үйрету.

Сөздік жұмыс: үш, аю, үлкен, орташа, кішкентай.

Қостілдік компонент: аю – медведь, ботқа – каша, ауыл – деревня, үйге кіру – войти в дом, орманда адасу – заблудилась.

Әдіс – тәсілдер: ойынмен қызықтыру, сурет арқылы, сұрақ- жауап.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, суреттер.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Дидактикалық ойын «Ненікі?» Мақсаты: кейіпкерлер таңдап, тілдерін дамыту, 3 қасық пен 3 тәрелке тарату.	Балалар үстел үстінде отырып айтады: «Бұл менің қасығым!..... Мен онымен сорпа ішемін!»
Іздену-ұйымдастырушы	1) - Балалар, ертегінің кейіпкерлерін атап шығайықшы – Михаил Потапыч, Настасья Петровна, қонжық және Маша. 2) Балаларды тақтаға шақырып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып ойларын түйіп айтқызу. 3) Балалардың түсінгеніне қарай, жақсы қатысқанына қарай 5 кейіпкерлерді таңдап, рөлдерін беру. Сергіту сәті.	Балалар білетін аңдарды атайды. Олардың мекендерін айтады. Кейіпкерлерге мінездеме береді. Көрініске қатысады. Ойын ойнай отырып, артық заттарды тауып көрсетеді. Сөздерді қайталай отырып, қимылмен көрсетеді.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ –жауап арқылы сабақта түсінгендерін тиянақтау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Кейіпкер образын көрсетеді, композиция құрады.

Түсінеді: Кейіпкерлердің іс - әрекеттерін, әсерлі – көңіл күйлерін көрсетеді .

Қолданады:Рөлдерді дұрыс орындайды.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Үш аюға қонаққа барайық».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, тандалған балаларға кейіпкерлер сөздерін айтып үйрету. Фланелеграф арқылы-сөздерін дұрыс, анық, ашық айтуын қадағалау, қимыл –қозғалыстарын көрсете білгендерін дамыту. Бір-бірілеріне қиын жағдайда көмектерін, ренжітпеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Аюлар, үлкен, орташа, кішкентай.

Қостілдік компонент:Түнеу – переночевать, жібермеу – не отпускать, пісіру – варить, уайымдау – тужить.

Әдіс- тәсілдер: сұрақ-жауап, сурет жапсыру, қателерін жөндеу, сұрақ –жауап.

Көрнекіліктер: фланелеграф, суреттер.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	- Алғашқы сабақта біз қандай ертегімен таныстық? - Кім кейіпкерлерін атап шығады?	Балалар қызығушылықпен жауап береді.
Іздену-ұйымдастырушы	Балаларға ертегіні естеріне түсіру. Таңдалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шақыру. Балаларды тақтаға шақырып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, сөздерін айтқызу. Сергіту сәті.	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Қорытынды сұрақ –жауап арқылы қорыту Балалардың дұрыс емес жерлерін түзетіп отыру.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегі кейіпкерлеріне мінездеме беруге үйренеді.

Түсінеді:Ертегіні тыңдайды,мазмұндайды.

Қолданады:Өз ойларын жеткізе алады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4–ші технологиялық картасы

Тақырыбы:«Үш аю» ертегісін сахналау.

Мақсаты: Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып, сахналау. Кейіпкерлер атрибуттары арқылы іс -әрекеттерін, әсерлі көңіл-күйлерін білдіре отырып сезімдерін көрсету. Рөлдерді дұрыс орындауын қадағалау. Қиялдарын, эстетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру.Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашық көрсете білуге үйрету.

Сөздік жұмыс:

Қостілдік компонент:ауыл – деревня, үйге кіру – войти в дом, орманда адасу –

заблудилась, жібермеу – не отпускать.

Әдіс- тәсілдер: сахналау, сұрақ-жауап,

Көрнекіліктер: Ширма, атрибуттар.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға сұрақтар қояды. - Балалар, сендер қайда келдіңдер? - Балабақшада не істейсіңдер? - Балабақшада ұнайдыма? - Балалар, сендер қалай ойнайсыңдар?	Балалар қызығушылықпен жауап береді. - Біз балабақшаға келдік. - Ойнаймыз, өлең айтамыз, бейлейміз, ертегі тыңдаймыз. - Балабақша ұнайды. - Бірге, тату ойнаймыз.
Іздену-ұйымдастырушы	- Балалар, сендер қандай ертегілер білесіңдер? - Ертегі тыңдаған ұнайдыма? Сергіту сәті - Ал менің қолымдағы кітап жай кітап емес сиқырлы кітап. Бұл сиқырлы кітапта «Үш аю» ертегісі бар. Балаларға ертегіні 2-3 рет қайталап оқып беру.	Бауырсақ, Қызыл телпек, Түлкі мен тырна. - Ия. Аңдардың қимыл қозғалыстарын балалар көрсетеді. Оқыған ертегіні балалар мұқият тыңдайды . Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді.
Рефлексивті-коррекциялаушы	- Балалар, ертегі не жайлы? - Қызбен не болады? - Қыз кімнің үйіне барады? - Ертегі сендерге ұнадыма? Ойын «Аюдың апанында» Жақсы ат салысқан балаларды мақтап, мадақтайды.	Тәрбиешінің сұрақтарын балалар жауап береді - Қыз орманнан жоғалып кетеді. - Аюдың үйіне барады. - Ия. Балалар ойынға бәрі бірге қатысады.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтып, есте сақтайды.

4-бөлім «ҮЙШІК» ертегісі

Білім саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Үйшік» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі мазмұнын түсіндіре отырып, ондағы кейіпкерлерді жаңа техника

бойынша қабылдауға үйрету. Ойлау қабілеттерін арттыра отырып, іскерлік дағдыларын дамыту. Әдептілікке, өзара жолдастық көмек көрсетуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Үйшік, ертегі.

Әдіс-тәсілдері: Түсіндіру, әңгімелеу, ойынмен қызықтыру, сұрақ – жауап. **Көрнекіліктер:** Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері, орман суреті.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Ең алдымен балаларға ертегі туралы әңгімелеп, түсінік беру. Ертегі дегеніміз - біздің халқымыздың арман-қиялынан туған шығарма. Ертегілердің түр-түрі өте көп. Солардың бірі – «Үйшік» ертегісін бүгін мен сендерге оқып, түсіндіріп беремін.	Балалар тәрбиешінің әңгімесін тыңдап отырады.
Іздену-ұйымдастырушы	Ертегі кейіпкерлерін атап шығу – бақа, қоян, тышқан, т.б. Тәрбиеші мәнерлі рөлге еніп, ертегіні айтып береді. «Ерте, ерте, ертеде, Ешкі жүні бөртеде, Құйрық жүні ұзын екен, Қырғауылы қызыл екен...»деп бастайды. Ойын « Кім көп ертегі біледі? » Мақсаты: Ой - өрісін дамыту, есте сақтау қабілеттерін арттыру. Сергіту сәті: <i>Боран соғады оң жақтан, Боран соғады сол жақтан. Қар лақтырып ойнасақ, Су өтеді қолғаптан.</i>	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Балаларға бірнеше сұрақ қойып, ертегі туралы білімдерін жинақтап, өз сөздерімен әңгімелеуге дағдыландыру.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Үйшік» ертегісі.

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, рөлдерге бөлу, фланелеграф арқылы қызығушылықтарын, ой-белсенділігін арттыру. Балалардың көркемдік, эстетикалық талғамын дамыта отырып, белсенділікке тәбиелеу. Ертегіге терең еніп, сұрақ – жауап арқылы тіл байлықтарын дамыту көзделеді.

Сөздік жұмыс: Аю, үйшік, үлкен, кішкентай, сындырды.

Қостілдік компонент: үйшік – теремок, қосылып – вместе, тұрды – жили.

Әдіс-тәсілдер: Әңгімелесу, өткенді қайталау, кейіпкер таңдау, ойнату, сұрақ – жауап.

Көрнекіліктер: Кітапша, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Аңдар туралы өлең оқу: «Ормандағы аю», «Ұзын құлақ сұр қоян», «Ақымақ қасқыр», «Қу түлкі» туралы.	Балалар өлеңдерді тыңдайды, қосылып қайталайды.
Іздену-ұйымдастырушы	Өткен сабақты еске түсіру. - Балалар сендер қандай аңдарды білесіңдер? - Олар қайда мекендейді? - Қоян түсін өзгерте ме? Ертегі кейіпкерлерін фланелеграф тақтасына жабыстыра отырып, кейіпкерлерге мінездеме бергізу. 3 – 4 баланы ортаға шақырып, шағын көрініс жасау. Дидактикалық ойын: «Не артық?» Ойынның мақсаты: Танымдық қасиеттерін, ой-өрістерін, қызығушылықтарын арттыру. Сергіту сәті: <i>Ұзын құлақ, сұр қоян, Естіп қалып сыбдырды, Ойлы-қырлы жерлермен Ытқып-ытқып жүгірді.</i>	Балалар білетін аңдарды атайды. Олардың мекендерін айтады. Кейіпкерлерге мінездеме береді. Көрініске қатысады. Ойын ойнай отырып, артық заттарды тауып көрсетеді. Сөздерді қайталай отырып, қимылмен көрсетеді.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сабаққа белсенді қатысқан балаларды мадақтау, бағалау. Сұрақ – жауап бойынша сабақты қортындылау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдайды.

Түсінеді: кейіпкерлерге мінездеме береді.

Қолданады: рөлдерге еніп, көрініс көрсетеді.

3 – ші сабақ

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың технологиялық картасы

Тақырыбы: «Қане досым, сөзге қосыл».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, балаларға кейіпкерлер сөздерін дұрыс, анық айту, сөйлеу мүшелерін дұрыс қолдана білуге жаттықтыруды, сөздік қорын дамыту, ертегі туралы алған білімдерін, ойын-жаттығу арқылы тиянақтау. Атрибуттар арқылы кейіпкерлер іс-әрекеттерін, әсерлі көңіл – күйлерін білдіре отырып, тілдерін дамыту, ой-өрістерін кеңейту. Ойын арқылы балалардың көңіл-күйлерін көтеру.

Әдіс-тәсілдер: өткенді қайталау, түсіндіру, әңгімелеу, ойнау, сұрақ – жауап.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Ең алдымен балаларға ертегі туралы әңгімелеп, түсінік беру. Ертегі дегеніміз - біздің халқымыздың арман-қиялынан туған шығарма. Ертегілердің түр-түрі өте көп. Солардың бірі – «Үйшік » ертегісін бүгін мен сендерге оқып, түсіндіріп беремін.	Балалар тәрбиешінің әңгімесін тыңдап отырады.
Іздену-ұйымдастырушы	Ертегі кейіпкерлерін атап шығу – бақа, қоян, тышқан, т.б. Тәрбиеші мәнерлі рөлге еніп, ертегіні айтып береді. «Ерте, ерте, ертеде , Ешкі жүні бөртеде, Құйрық жүні ұзын екен, Қырғауылы қызыл екен...» деп бастайды. Ойын « Кім көп ертегі біледі? » Ойынның мақсаты: Ой - өрісін дамыту, есте сақтау қабілеттерін арттыру. Сергіту сәті: <i>Боран соғады оң жақтан, Боран соғады сол жақтан. Қар лақтырып ойнасақ, Су өтеді қолғаптан.</i>	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
	Балаларға бірнеше сұрақ қойып, ертегі туралы білімдерін жинақтап, ертегіні өз сөздерімен әңгімелеп беруге дағдыландыру.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Ертегі мазмұнын түсінеді.

Түсінеді: Әдепті болуға, көмек беруді түсінеді.

Қолданады:Ертегіні өз сөздерімен әңгімелеп береді.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Көз көруге тоймайды, құлақ естуге тоймайды».

Мақсаты: Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып, сахналау. Кейіпкерлер атрибуттары арқылы – іс - әрекеттерін, әсерлі – көңіл-күйлерін білдіре отырып сезіндіріп көрсету. Рөлдерді дұрыс орындауын қадағалау. Қиялдарын, эстетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру. Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсете білуге тәрбиелеу. Кейіпкер образын көрсете білуге, композиция құрауға үйрету, ауыз әдебиетіне деген қызығушылығын арттыру.

Сөздік жұмыс: қоян, қасқыр.

Әдіс-тәсілдер: Әңгімелеу, көрсеті, түсіндіру, сахналау.

Көрнекіліктер: Сахна, кейіпкерлер атрибуттары, көрме.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Қонаққа сиқыршы келеді. - Сәлеметсіңдер ме, балалар? Мен сендерді көргеніме қуаныштымын. Мен сендердің бүгінгі ертегілеріңді тамашалауға келдім. - Бүгін біз «Қасқыр мен қоян» ертегісін сахналаймыз. Кейіпкерлер келіңдер қайдасындар?	Сұрақтарға жауаптар береді.
Іздену-ұйымдастырушы	1) Балаларға қасқыр мен қоян ертегісін естеріне түсіру. Тандалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шығару – қоян мен қасқырды. 2) Балаларды ширма жанына шығарып, кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп, сөздерін айтқызу. Қалған балалар көрермен ретінде тамашалауға отырғызу. 3) Балалар сөздерді ашық, анық, бар эмоциямен сахналатқызу. Көрермендер қолдарын шапалақтап, кейіпкерлер атрибуттарын қарсы алғызу. Сергіту сәті.	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Көрермендер кейіпкерлерді бағалау. Сұрақ – жауап. Мадақтау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Ертегі әлеміне қызығушылық білдіріп, мағынасын түсінеді.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл қозғалысын келтіріп ойнайды.

Қолданады: Сөздерді анық айтады, есте сақтауды үйренеді.

«ТҮЛКІ МЕН ҚОЯН» ертегісі.

Білім беру саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Түлкі мен қоян» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі суреттері арқылы мазмұнымен таныстыру. Дидактикалық ойын арқылы ой - өрістерін, танымдық қасиеттерін кеңейту. Балаларға эстетикалық тәрбие беру арқылы шығармашылығын Ойлау қабілеттерін арттыра отырып, іскерлік дағдыларын дамыту.

Сөздік жұмыс: Үңгір, азық, озбырлық.

Қостілдік компонент: Үңгір -, азық - продукты.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері, жалмауыз кемпір атрибуты.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Қонаққа жалмауыз кемпір кіреді. Жалмауыз кемпір: - «Е, е, е –(айқайлап), мен сендерді қазір өзімнің үйіме алып кетіп, бір – бірлеп жеймін» - дейді. Жалмауыз кемпір: - Айтыңдар қане ертегілеріңді, ұнаса жемеймін, ұнамаса алып кетемін.	Жоқ жалмауыз кемпір, бізді ешқайда әкетпеші, біз саған ертегі айтып береміз.
Іздену-ұйымдастырушы	Ертегіні атау: «Түлкі мен қоян » ертегісі. Фланелеграфқа суреттерді жапсыра отырып, түсіндіру. - Ұзын құлақ сұр қоян қашып келіп, бұта түбіне бұғып отырғанда, артынан бір қу түлкі ізіне түсіп, жортып келе жатыр екен. Қоянның екі құлағынан бас салып ұстап алды. Қоян түлкіні сол кезде алдап жіберіп, құтылып кетеді. - Бұл ертегіде қоян аңқау болса да, құлақ жасап, өз өмірін сақтап қалды. Ал түлкі керсінше, қоянға алданып қалды. Дид.ойын: «Ойлап тап!». Сергіту сәті.	Кейіпкерлерін атайды – қоян, түлкі . Балалар тәрбиешінің мұқият тыңдап отырады. Бұл ойын арқылы жануарлар мінез-құлықтарын терең танып түсінеді.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Жалмауыз кемпір: - Балалар маған сендердің ертегілерің ұнады, сендерге тағы да келуге бола ма? Сау болыңдар.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Түлкі, түлкі, түлкішек».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, рөлдерге бөлу, фланелеграф арқылы қызығушылықтарын, ой-белсенділігін арттыру. Балалардың көркемдік, эстетикалық талғамын дамыта отырып, белсенділікке тәбиелеу. Ертегіге терең еніп, сұрақ – жауап арқылы тіл байлықтарын дамыту көзделеді.

Сөздік жұмыс: түлкі, қоян, үй, мұз, ағаш.

Қостілдік компонент:

Әдіс-тәсілдер:

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Жұмбақ жасыру: 1. Халық қу деп Қылған күлкі Бұл не ... 2. Қорқақ жасық Құлағы ұзын Бұл не ...	Балалар жұмбақтардың шешімін табады. -Түлкі. - Қоян.
Іздену-ұйымдастырушы	- 1) Балалар қоян мен түлкі ертегісін есімізге түсірейікші, кейіпкерлерін атап шығайық. Ертегі кейіпкерлерін фланелеграф тақтасына жабыстыра отырып, кейіпкерлерге мінездеме бергізу. Дидактикалық ойын: «Не артық?» Ойынның мақсаты: Танымдық қасиеттерін, ой-өрістерін, қызығушылықтарын арттыру. Сергіту сәті.	Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сабаққа белсенді қатысқан балаларды мадақтау, бағалау. Сұрақ – жауап бойынша сабақты қорытындылау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Қу түлкі мен қорқақ қоян».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, балаларға кейіпкерлер сөздерін дұрыс, анық айту, сөйлеу мүшелерін дұрыс қолдана білуге жаттықтыруды, сөздік қорын дамыту, ертегі туралы алған білімдерін, ойын-жаттығу арқылы тиянақтау. Атрибуттар арқылы кейіпкерлер іс-әрекеттерін, әсерлі көңіл – күйлерін білдіре отырып, тілдерін дамыту, ой-өрістерін кеңейту. Ойын арқылы балалардың көңіл-күйлерін көтеру.

Сөздік жұмыс:

Қостілдік компонент:

Әдіс-тәсілдер:

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	<u>Тосын сәт:</u> Қонаққа ит келеді. - Сәлеметсіңдер ме, балалар? Ит: - Менімен ешкім дос боғысы келмейді, бәріде қорқады. - Балалар біз иттен қорқамыз ба?	- Сәлеметсің бе, ит. Саған не болды, сен неге сондай көңілсізсің? - Біз қорықпаймыз, сенімен дос боламыз.
Іздену-ұйымдастырушы	- Бүгін біз «Түлкі мен қоян» ертегісін сахналаймыз. Сен келіп балалармен тамашала. Балаларға «Түлкі мен қоян» ертегісін естеріне түсіру. Балаларды ширма жанына шығарып, кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп, сөздерін айтқызу. Қалған балаларды көрермен ретінде тамашалауға отырғызу. <u>Сергіту сәті:</u> Көрермен балаларға сұрақ қойып, түсінгендерін тексеру.	Балалар Итті шақырады. Сұрақтарға жауап береді. Таңдалған кейіпкерлерді тақтаға шығару – қоян мен түлкіні. Балалар сөздерді ашық, анық айтады. Көрермендер қолдарын шапалақтап, кейіпкер атрибуттарын қарсы алу.
Рефлексивті-коррекциялаушы	-«Балалар рахмет сендерге, мен бірсыпыра қуанып, көңіл көтеріп қалдым. Кеш батпай үйіме қайтайын. Сау болыңдар!» - деп кетіп қалады. Кейіпкерлерді бағалау, мадақтау.	Кейіпкерлерді бағалау, мадақтау. Балалар көргендерін, түсінгендерін тексеру.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтып, есте сақтайды.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Түлкі мен қоян» ертегісін сахналау

Мақсаты: Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып, сахналау.

Кейіпкерлер атрибуттары арқылы – іс - әрекеттерін, әсерлі – көңіл күйлерін білдіре отырып сезіндіріп көрсету. Рөлдерді дұрыс орындауын қадағалау. Қиялдарын, эстетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру. Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсете білуге тәрбиелеу. Кейіпкер образын көрсете білуге, композиция құрауға үйрету, ауыз әдебиетіне деген қызығушылығын арттыру.

Сөздік жұмыс: қоян, түлкі.

Көрнекіліктер: Ширма, кейіпкерлер атрибуттары, көрме.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті

Мотивациялық-қозғаушы	Қонаққа ит келеді. - Сәлеметсіңдер ме, балалар? - Менімен ешкім дос боғысы келмейді, қорқады. - Балалар біз иттен қорқамыз ба? - Бүгін біз «Түлкі мен қоян» ертегісін сахналаймыз. Сен келіп балалармен тамашала.	- Сәлеметсің бе, ит. Саған не болды, сен неге сондай көңілсізсің? - Біз сенен қорықпаймыз және сенімен дос болуға дайынбыз.
Іздену-ұйымдастырушы	Көрермен балаларға сұрақ қойып, түсінгендерін тексеру. Балаларға түлкі мен қоян ертегісін естеріне түсіру. Балаларды ширма жанына шығарып, кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп, сөздерін айтқызу. Қалған балаларды көрермен ретінде тамашалауға отырғызу. Сергіту сәті.	Таңдалған кейіпкерлерді тақтаға шығару – қоян мен түлкіні. Балалар сөздерді ашық, анық айтады. Көрермендер қолдарын шапалақтап, кейіпкер атрибуттарын қарсы алу.
Рефлексивті-коррекциялаушы	-« Балалар рахмет сендерге, мен бірсыпыра қуанып, көңіл көтеріп қалдым. Кеш батпай үйіме қайтайын. Сау болыңдар!» - деп кетіп қалады. Көрермендер балаларға сұрақ қойып, түсінгендерін тексеру. Кейіпкерлерді бағалау, мадақтау.	Кейіпкерлерді бағалау, мадақтау.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

6-бөлім

«ҚОЯН МЕН ТҮЛКІНІҢ ҮЙШІГІ» ертегісі.

Білім беру саласы: Қатынас.

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

1 – ші сабақ

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың технологиялық картасы

Тақырыбы: «Қоян мен түлкі».

Мақсаты: Ертегі кейіпкерлері арқылы мазмұнымен таныстыру. Сұрақ жауап арқылы ертегіні терең түсіндіру. Мимикалық дидактикалық ойын арқылы эмоциялы шығармашылықтарын дамыту. Көңіл – күйлерін терең түсінуге, аяушылық сезімге, қамқоршы болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Шалғы, ағаш және мұз үйшіктері.

Әдіс-тәсілдер: Қызықтыру, әңгімелесу, таныстыру, түсіндіру, әңгімелеу, ойынмен қызықтыру, сұрақ – жауап.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері, Ерден ата қуыршағы.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті

Мотивациялық-қозғаушы	Балалар біздің бүгінгі сабағымызға Ерден ата келіпті. Ерден ата, біз сіздің келгеніңізге өте қуаныштымыз. Ерден ата: - Балалар сендер ертегілерді көп біледі деп естідім? - Ертегілерді жақсы көресіңдер ме? - Балалар ертегілерді естеріңе түсіріңдерші, қалай басталушы еді?	Балалар амандасады. - Әрине. - Иә. - «Ерте, ерте, ертеде...» деп немесе «Ерте, ерте, ерте екен, ешкі жүні бөрте екен...» деп басталады.
Іздену-ұйымдастырушы	Бүгінгі біздің ертегіміз «Қоян мен түлкінің үйшігі» деп аталады. Ертегіні баяндау. Фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып түсіндіру. - Ерте, ерте, ертеде бір қоян мен түлкі орманда өмір сүріпті. . . Қоян үйшігі ағаштан, ал түлкінің үйшігі мұздан жасалған екен. . . Д/о (мимикалық): Кейіпкерлердің көңіл - күйлерін салу.	Кейіпкерлерді атайды – Қоян, Түлкі, Ит, Аю және Өтеш. Ертегіні мұқият тыңдайды. - Қоян жылап тұр. - Ит пен аюдың қорықты. - Өтеш пен қоянның қуанышы.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақты қорытындылау.	Ертегінің кейіпкерлерін атайды.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2 – ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Оқы да біл, ойна да күл».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерді таңдау, рөлдерді бөлу.

Фланелеграф арқылы - қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру. Мазмұндау және тіл байлықтарын дамыту.Мейірімді, тату-тәтті, дос болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс:Шалғы, ағаш және мұз үйшіктері.

Қостілдік компонент: ағаш – деревянный, мұз – ледяной,домики - үйшіктері.

Әдіс-тәсілдер: Әңгімелесу, түсіндіру, өткенді қайталау, сурет жапсыру арқылы қызықтыру, кейіпкер таңдау, сұрақ - жауап

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға жұмбақ жасыру - «Сыбырдан қорқады, Шошынып жортады.»	Жұмбақтың шешімін айтады: - Қоян.
Іздену-ұйымдастырушы	- Балалар қоян мен түлкі ертегісі естерінде ме? - Кейіпкерлерді атап беріңдерші. - Ертегіде кейіпкерлердің мінезі қандай?	– Қоян, Түлкі, Ит, Аю және Өтеш. Қоян мейірімді, қорқақ, аңқау, Түлкі қу, жаман, ит пен аю қорқақ,

	- Ертегі соңында қоян ба, әлде түлкіні кім жеңеді? - Қоянға кім көмектеседі? Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, ойларын түйіп айтқызу. Баланың түсінгеніне, жақсы қатысқанына қарай 5 кейіпкерді таңдап, рөлдерді бөлу. Сергіту сәті.	әтеш батыр, күшті болып келеді. - Әтеш. Балалар қызығушылық білдіреді. Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақта түсінгендерін тиянақтау. - Бұл ертегіде сендерге кім ұнады? - Қоян кіммен дос болып қалды?	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Суретке қарап мазмұнын түсіне біледі.

Түсінеді: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтіреді.

Қолданады: Сөздерді анық айтып, есте сақтайды.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3 –ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Досы көпті жау алмайды, ақылы көпті дау алмайды».

Мақсатары: Ертегіні қайталай отырып, таңдалған балаларға кейіпкерлер сөздерін айтып үйрету. Сөздерді дұрыс, анық, ашық айтуларын қадағалау, қимыл – қозғалыстарды көрсете білуді дамыту. Бір – біріне қиын жағдайда көмектесіп, ренжітпеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: дос, жау.

Қостілдік компонент: ағаш – деревянный, мұз – ледяной, дос – друг.

Әдіс-тәсілдер: Тәрбиелеу, түсіндіру, өткенді қайталау.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға тәрбиежағынтүсіндіре отырып, мақалдап айту. Мақал: <i>Досы көпті жау алмайды,</i> <i>Ақылы көпті дау алмайды.</i> - Бір – бірлеріне дос болсаңдар ешкім сендерге тиіспейді де, ешкім сендерді ренжіте алмайды. Дос қиын кезде көмектеседі.	Сұрақтарға жауаптар береді. Мақалды қайталайды.
Іздену-ұйымдастырушы	Балаларға қоян мен түлкі ертегісін естеріне түсіру. Таңдалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шығару– Қоян, Түлкі, Ит, Аю және Әтешті. Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, сөздерін айтқызу.	Таңдалған кейіпкерлерді тақтаға шығару – қоян мен түлкіні. Балалар сөздерді ашық, анық айтады. Көрсеткіштерін қолдарын шапалақтап, кейіпкер атрибуттарын қарсы алу.

	Қате жерлерін түзетіп отыру. Сергіту сәті.	Балалар сөздерді ашық, анық айтады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақты қорыту. Балаларды мадақтау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Көз көруге тоймайды, құлақ естуге тоймайды»

Мақсаты: Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып, сахналау. Кейіпкерлер атрибуттары арқылы – іс - әрекеттерін, әсерлі – көңіл күйлерін білдіре отырып сезіндіріп көрсету. Рөлдердің дұрыс орындалуын қадағалау. Қиялдарын, эстетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру. Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсете білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс:аңдар, достар, қосылып тұрды.

Әдіс-тәсілдер: Тәрбиелеу, түсіндіру, өткенді қайталау, тамашалату, сұрақ - жауап.

Көрнекіліктер: Ширма, кейіпкерлер атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-козғаушы	Балалар бұл кім? Қоян. Ал мынау кім? – деп, барлық кейіпкерлер шығарылап көрсетіледі. Балалар бұл кейіпкерлер қандай ертегіде ойнайды? «Қоян мен түлкі үйшік» ертегісінде.	Балалар қызығушылық білдіреді.
Іздену-ұйымдастырушы	Балаларға қоян мен түлкі ертегісін естеріне түсіру. Таңдалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шығару– Қоян, Түлкі, Ит, Аю және Әтешті. Балаларды ширма жанына шығарып, кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп, сөздерін айтқызу. Қалған балаларды көрермен ретінде тамашалауға отырғызу. Балаларға сөздерді ашық, анық, бар эмоциямен сахналатқызу. Көрермендерге қолдарын шапалақтатып, кейіпкерлер атрибуттарын қарсы алғызу. Сергіту сәті.	Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы ертегіні аяқтау. Көрермендерге қандай кейіпкер жақсы ойнағанын сұрау. - Ертегі қалай аяқталады? Балаларды мадақтау, бағалау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

7-бөлім

«ЖЕТІ ЛАҚ» ертегісі

Білім беру саласы: Қатынас

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Жеті лақ және қасқыр» ертегісі.

Мақсаты:«Қасқыр мен жеті лақ ертегісінің үзіндісіне тоқтала отырып бүлдіршіндердің қызығушылығын ояту. Сөздік қорын молайту, тіл байлығын дамыту, есте сақтау, дүние танымын кеңейту. Ертегінің мазмұнын еске түсіре отырып, тілдік қорларын байыту, ой өрістерін дамыту. Сұрақ -жауап арқылы ертегіні терең түсіндіру. Мимиканың дидактикалық ойын арқылы эмоциялы шығарылауын дамыту. Көңіл – күйлерін көтеріп, аяушылық сезімге, қамқоршы болуға тәрбиелеу..

Сөздік жұмыс: тоғай, лақ, ешкі, қасқыр.

Әдіс –тәсілдер: Сұрақ –жауап, әңгімелесу, ойын, сергіту, мадақтау, қорытындылау.

Көрнекіліктер:Фланелеграф, суреттер, ойыншық жеті лақ, ешкі, қасқыр.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға суретті көрсетіп: - Бүгінгі жаңа ертегімен танысамыз « Қасқыр мен жеті лақ». - Балалар қасқыр туралы не білесіңдер? - Қандай жануар? - Ешкі,лақ қандай жануар? - Лақ туралы қандай өлең.тақпақ білесіңдер.	Балалар суретке назар аударады. - Қауіпті аңдарға жатады. - Жабайы жануар. - Үй жануарлары. - Етімен, сүтімен пайдалы. <i>Лағым-ау лағым, Ерке тотай шұнағым. Ағаштарды кемірсең, Құлағыңды жұламын.</i>
Іздену-ұйымдастырушы	Ертегінің атын атау: «Жеті лақ ....»Кейіпкерлерді атап таныстыру: - Ешкі, лақ, қасқыр сөздері Ертегіні әңгімелеу: фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып түсіндіру. Дидактикалық ойын(мимикалық) Мақсаты: кейіпкерлердің көңіл күйін салғыздыру. - ешкінің өтініші, - лақтардың ақылдылығы, - қасқырдың алдауы. Сергіту сәті:	Сөздерді қайталайды. Ертгінің мазмұнын мұқият тыңдап отырады. Ойынға белсенді қатысады, әр кейіпкердің образына еніп, оның көңіл-күйін көрсетеді. <i>Көлбең, көлбең көлеңкем, Көлбеңдеген көлеңкем. Қасқыр қалай жүреді, Қасқыр былай жүреді.</i>
Рефлексивті-коррекциялаушы	Қорытынды: - Балалар барлығымыз ертегіні жақсы түсіндік пе? - Қызықты болды ма?	

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Лақтарым менің, айналайын, лақтарым менің!»

Мақсаты:Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, Ойын арқылы рөлдерге бөлу, кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуға үйрету және тілдерін дамыту. Мәнерлі сөйлесу дағдыларын жетілдіру, шығармашылыққа жете көңіл бөліп, баланың жеке-дара ерекшелігіне назар аудару, сөз өнеріне, шешендікке баулу. Кейіпкерлер және олардың әрекеті жөнінде өзінің көзқарасын айта білуге үйрету.

Фланеграф арқылы қызығушылықтар мен қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру. Мазмұндаулары мен, тіл байлықтарын байыту.

Мейірімді, тату- тәтті дос болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс:Өмір сүріпті – жыли-были, ешкі – коза, лақтар – козлята, үй – избушка, домик, шеше – мать, бабушка, сүт – молоко, қасқыр – волк.

Әдіс-тәсілдер: әңгімелесу, үсіндіру, өткенді қайталау, сурет жапсыру арқылы қызықтыру.

Көрнекіліктер: фланелеграф, кейіпкерлер суреті.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға жұмбақ тапсыру: «сегіз тұяғы бар, иегінде сақалы бар» (ешкі)	
Іздену-ұйымдастырушы	Балалар «Жеті лақ және қасқыр» ертегісін естідіндер ме? Бірінші кейіпкерді атап шығайық: ешкі, лақ, қасқыр. - Бұл ертегіде кейіпкерлердің мінезі қандай? Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, ойларындағы түйінін айтқызу. Балалардың түсінгендеріне, жақсы қатысқандарына қарай, кейіпкерлерді таңдап, рөлдерін беру. Сергіту сәті:	Балалар ертегі кейіпкерлерін аяйды. Ешкі – ақылды, жауапты. Лақтар – анасын тыңдайды, тіл алғыш. Қасқыр – жаман, жыртқыш, лақтарды жегісі келеді. <i>Шөре – шөре лағым. Тентек болма шырағым, Секектеме, деміңді ал. Селтеңдемей құлағың.</i>
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақта түсінгендерін тиянақтау. - Бұл ертегіде сендерге кім ұнады? - Лақтары кіммен қалады?	Балалардың жауаптары. Балалар ойларымен бөліседі, түсінгендерін айтады.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: Алақай, алақай! Анамыз келді, бізге сүт әкелді!

Мақсаты: Ертегіге деген қызығушылығын арттыру. Ертегіні қайталай отырып, тандалған балаларға кейіпкерлер сөздерін айтып үйрету. Балалардың танымдық қабілеттерін дамыту. Оқылған шығарма желісін бұзбай әңгімелеуге үйрету. Баланы ойлауға, қорытынды жасауға, қиялдауға, сұлулықты тануға баулу.

Сөздерді дұрыс, анық, ашық айтатынын қадағалау, қимыл – қозғалыстарын көрсете білуін дамыту.Бір – біріне қиын жағдайда көмектесіп, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыту.

Сөздік жұмыс:ешкімге ашпандар, темір ұста, ешкі, лақтар, алдады.

Қостілдік компонент: Дыбыс – голос,темір ұста– кузнец, ор – яма, қарын – брюхо, жиналды – собралась,ешкімге ашпандар – никому не отпирайте.

Әдіс-тәсілдер: Түсіндіру, өткенді қайталау, сұрақ – жауап.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балаларға жұмбақ жасырады: <i>Жарға шығып ойнайды, Ойыныңа бір тоймайды. Болса –дағы саналы, Секеңдеуді қоймайды.</i> - Жақсы, дұрыс шештіндер. <i>Ақ, ақ секеңдейді лақ.</i>	Жұмбақтың шешімін табады. - Ешкі.
Іздену-ұйымдастырушы	Балаларға ешкі, лақтар және қасқыр ертегісін естеріне түсіру.	Балалар қызығушылық білдіреді.

	Таңдалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шығару: жеті лақ (Балаларды) олардың қуаныштарын бөлісуі. Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, сөздерін айтқызу. 3. Балаларға сөздерін ашық, анық бар эмоциямен айтқызу. III Сергіту сәті	Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақты қорыту. Балаларды мадақтау, бағалау.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Жеті лақ және қасқыр» ертегісін сақналау.

Мақсаты:Қасқыр мен жеті лақ ертегісінің үзіндісіне тоқтала отырып бүлдіршіндердің қызығушылығын ояту. Сөздік қорын молайту, тіл байлығын дамыту, есте сақтау, дүние танымын кеңейту. Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып сақналау. Кейіпкерлер атрибуттары арқылы іс әрекеттерін, әсер көңіл күйлерін білдіре отырып сезіндіріп көрсету. Қиялдарын, естетикалық талғамдарын, техникалық дағдыларын қалыптастыру.

Сөздік жұмыс: Есік қағу – постучать в дверь, жорту – рыскать, тыңдау – слушать, ән айту - петь, алдау – обхитрить, күтті - дождался

Әдіс-тәсілдер: Атрибуттармен қызықтыру, түсіндіру, өткенді қайталау.

Көрнекіліктер: ширма, кейіпкерлер атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Ертегі атрибуттарымен таныстырады. - Балалар бұл кім? - Ал мынау кім? - Ал мынау ше? - Балалар бұл кейіпкерлер қандай ертегі де ойнады?	Балалар қызықтап тамашалайды. - Ешкі. - Лақтар. - Қасқыр - «Жеті лақ және қасқыр» ертегісінде.
Іздену-ұйымдастырушы	Балаларға жеті лақ және қасқыр ертегісін естеріне түсіру таңдалған кейіпкерлерді тақтаға шығару. - Бұл ертегіде:Үй жануарларына жатады. Етімен, сүтімен бізге пайдалы. Ешкі мейрімді анасы боласың, ал лақтар – ақылды, тіл алғыш боласындар. - Ал қасқыр – жаман, айлакер, жыртқыш болады. Жабайы жануар, Қауіпті аңдар қатарына жатады. Балаларды ширма жанына шығарып, сөздерін айтқызу.	Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Балалар тақтаға шығады. Кейіпкерлерге мінездеме береді. Кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп, сөздерді қайталайды.Көрермендер

	Қалған балалар көрермендер ретінде тамашалауға отырғызу. Балалар сөздерді ашық, анық бар эмоциясымен сахналатқызу.	қолдарын шапалақтап, кейіпкерлерді қарсы алады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы ертегіні сақтау. Қуанышты екенін айтып ескерту. Балаларды мадақтау, бағалау.	

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

8 - бөлім «АЛТЫН АЙДАРЛЫ ӘТЕШ» ертегісі

Білім беру саласы: Қатынас

Сабақ түрі: Ертегілер әлемінде.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Алтын айдарлы әтеш» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі мазмұнымен таныстыру. Сұрақ-жауап арқылы ертегіні терең түсіндіру.

Міндеттері: а) Ертегінің не жайында баяндалғанын, қалай аяқталғанын, көмекші сұрақтарға сүйеніп, ауызша талдап, мәнісін түсіндіріп баяндауға үйрету.

Оқылған шығарма желісін бұзбай әңгімелетуге үйрету, мәнерлі сөйлеу дағдыларын үйрету.

Шығармашылыққа жете көңіл бөліп, баланың жеке-дара ерекшелігіне назар аударту.

Кейіпкерлер және олардың әрекеті жөнінде өзінің көзқарасын айта білуге үйрету.

ә) Баланы ойлауға, қорытынды жасауға, қиялдауға баулу.

б) Көңіл күйлерін терең түсінуге, сұлулықты тануға, аяушылық сезімге, қамқоршы болуға тәрбиелеу. Адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру.

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері, Шопан ата қуыршағы.

Сөздік жұмыс. Айдарлы, оттық (қорадағы), сұлу, жетіген.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Қонаққа Шопан ата келді, Шопан ата, біз сіздің келгеніңізге өте қуаныштымыз. - Балалар, сендер ертегіні көп білесіңдер ме? - Ертегіні жақсы көресіңдер ме? Жұмбақтар жасырады. - Ендеше «Алтын айдарлы әтеш» ертегісін тыңдаңдар.	Балалар амандасады. - Әрине. - Иә. Ертегі кейіпкерінің табады.
Іздену-ұйымдастырушы	1. Кейіпкерлермен таныстыру. 2. Ертегіні айта бастау. Фланелеграфқа кейіпкер суреттерін жабыстыра отырып түсіндіру.	Балалар қызығушылық білдіреді.

	Ертеде бір алтын айдарлы әтеш пен мысық дос болыпты, екеуі бір үйде тұрыпты. Әтешті, мысығы жоқта екі – үш рет түлкі алдап, алып кетеді. Тек мысық, үш рет барып, түлкіден қорғап, әтешін алып қайтады. 2) Д/о. Кейіпкердің көңіл-күйлерін салу (мимикалық). Мысалы: Әтеш, түлкіге алданып қалды. Түлкі – қу, айлакер Мысық – пысық, өжет, қамқоршы. III. Сергіту сәті. Әтеш әнге басады Әтеш ұйқы ашады.	Тәрбиешіні мұқият тыңдап отырады. Сұрақтарға жауап береді. Таңдалған кейіпкерлерді тақтадан шығару – қоян мен түлкіні. Балалар сөздерді ашық, анық айтады. Көрермендер қолдарын шапалақтап, кейіпкер атрибуттарын қарсы алу. Балалар екі топқа бөлініп, қай топ көп ертегі атаса, сол топ жеңіске жетеді. Қимылмен көрсетіп, орындайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақта түсінгендерін сұрау. - Балалар ертегі ұнады ма? - Қызықты ма? - Кәне балалар, алтын айдарлы әтешті қорғап қалған мысыққа қошеметтеп, қол соғып қояйық.	Сұрақтарға жауаптар береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 2-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Жібек шашақты сақалы бар, майға батырып алған тәрізді басы бар».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, кейіпкерлерін таңдау, рөлдерді бөлу.

Балаларға сөздері мен қимыл қозғалыстарын үйрету. Көркем сөздер арқылы балалардың тілін, сөздік қорын, байланыстыра сөйлеу қабілеттерін арттыру. Есте сақтау қабілеттерін дамыту,

еске түсіру, ойлау т.б. Фланелеграф арқылы қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру.

Байқағыштыққа, жауапкершілікке, қайырымдылыққа, адамгершілікке, дос болуғатәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: Әтеш, мысық, түлкі,

Көрнекіліктер: Фланелеграф, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Жұмбақ жасыру: - <i>Ерте тұрады Жыр шақырыды.</i> - <i>От басында құмған, Екі көзін жұмған</i>	Балалармен - Әтеш. - Мысық.
Іздену-ұйымдастырушы	- Балалар, алтын айдарлы әтеш ертегісі естерінде ме? Суреттерді көрсете отырады. - Бұл ертегіде кейіпкерлердің мінездері қандай? Әтеш – аңқау. Мысық – ақылды, қамқор болады. Түлкі – қу, айлакер. - Ертегі соңында кім жеңеді? - Мысық па, әлде түлкі ме? - Әтешке кім көмектеседі? 2) Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, ой түйінін айтқызу. 3) Балалардың қабілеттеріне қарай кейіпкерлерді таңдап, рөлдерді беру.	Балалар ертегі мазмұнын естеріне түсіреді. Кейіпкерлерді атайды: - Әтеш, - мысық, - түлкі. - Мысық. Қандай мінез-құлықта болатынын айтады. Ертегіден көрініс үзіндісін сахналайды.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақта түсінгендерін тиянақтау. - Бұл ертегіде сендерге кім ұнады? - Әтеш кіммен қалды?	Балалар сұрақтарға жауап айтады.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Сымбатты әтеш».

Мақсаты: Ертегіні қайталай отырып, балаларға кейіпкерлер сөздерін диалог бойынша орындауға үйрету.Балалардың ойлау, шығармашылық қабілетін дамыту, сөздік қорын молайту, өз бетінше жұмыс жасау дағдысын дамыту.Фланелеграф арқылы сөздерін дұрыс, анық, ашық айтуларын қадағалау, қимыл-қозғалыспен көрсете білуді дамыту. Қызығушылықтарын, қиялдарын, эстетикалық талғамдарын қалыптастыру.

Ұқыптылыққа, шеберлікке баулу, эстетикалық талғамын арттыру.

Әдіс-тәсілдер: Түсіндіру, өткенді қайталау, тамашалау, сұрақ – жауап.
Көрнекіліктер: Суреттер театры, ойыншық Әтеш, кейіпкерлер суреттері.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Балалар бүгін біздің сабағымызға қонақ келеді. - Ол не екен? - Достар, бүгін мен сендердің топтарына, өзімнің сымбатты досым Әтеш туралы айтайын деп келдім.	Балалар қызығушылық танытады. - Тауық. Балалар тыңдап отырады.
Іздену-ұйымдастырушы	Балалардың естеріне алтын айдарлы Әтеш ертегісін түсіру. - Таңдалған кейіпкерлерді (балаларды) тақтаға шығару. - Мысық қандай? - Әтеш қандай? - Түлкі қандай аң? - Қоян қандай? Түлкінің есту, иіс сезу қабілеті ерекше. Бірақ көзбен көруі - әлсіз. Балаларды тақтаға шығарып, фланелеграфқа кейіпкерлер суреттерін жабыстыра отырып, сөздерін айтқызу. Қате жерлерін түзетіп отыру.	- Мысық, түлкі, Әтеш. - Мысық ақылды. - Әтеш – аңқау, ақымақтау - Түлкі – қу, айлакер. - Ең сүйікті: тышқан, көжек, балықпен қоректенеді. Кейіпкерлерді атайды. Балалар сөздерді ашық, анық айтады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы сабақты қорытындылау. Балаларды мадақтау.	Сұрақтарға жауап береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Диалог бойынша орындайды.

Түсінеді: Кейіпкерлердің жағымды, жағымсыз жақтарын біледі.

Қолданады: Суреттер театры арқылы қимыл-қозғалыспен көрсетеді.

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 4-ші технологиялық картасы

Тақырыбы: «Алтын айдарлы Әтеш» ертегісін сахналау.

Мақсаттары:

а) Ертегі туралы түсініктерін бекіте отырып сахналау.

Ертегідегі кейіпкерлердің рөлдерін дұрыс орындауларын қадағалау.

Ойлау қабілетін дамыту, сөздік қорын молайту, өз бетінше жұмыс жасау дағдысын дамыту.

ә) Кейіпкерлер атрибуттары арқылы іс-әрекеттерін, көңіл-күй әсерін білдіре отырып, сезіндіріп көрсету. Рөлдерді дұрыс орындауларын қадағалау.

Ұқыптылыққа, мейірімділікке, шеберлекке баулу, эстетикалық талғамын арттыру.

б) Кейіпкерлердің жан дүниесін түсіне білуге, оны ашып көрсете білуге тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілдер: Көрсету, тамашалау, сұрақ – жауап, түсіндіру, әңгімелеу.

Көрнекіліктер: Сахна, кейіпкерлер атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Сабаққа бір-бірден ертегі атрибуттары кіріп таныстырылады.	- Мысық.

	- Балалар бұл кім? - Ал мынау кім? - Балалар бұл кейіпкерлер қандай ертегілерде ойнайды?	Балалар барлық кейіпкерлер атайды. - «Алтын айдарлы әтеш» ертегісінде.
Іздену-ұйымдастырушы	Балалардың естеріне «Алтын айдарлы әтеш» ертегісін түсіру. Бұл ертегіде мысалы: сен мысық – ақылды, қамқоршы боласың, әтеш – ақылсыз сенгіш боласың, ал түлкі сен – қу, жаман боласың дейміз. Қалған балаларды көрермендер ретінде тамашалауға отырғызу. Балаларға сөздерді анық, ашық айтқызып, бар эмоциясымен сахналатқызу. Көрермендерге қолдарын шапалақтатып кейіпкерлер атрибуттарын қарсы алғызу.	Тандалған кейіпкерлер - мысық, әтеш, және түлкі тақтаға шығады. Балаларды ширма жанып шығады, кейіпкерлер атрибуттарын қолға киіп сөздерін айтады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сұрақ – жауап арқылы ертегі сабағын аяқтау. - Ертегі қалай аяқталды? Балаларды мадақтау, бағалау.	Сұрақтарға жауап береді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады: Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

9 - бөлім

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 1–ші, 2–ші технологиялық картасы

Тақырыбы: Ертегілер әлеміне саяхат.

Мақсаты: «Ертегілер әлеміне саяхат» деген тақырыптағы сабақта балаларды қоршаған ортамен таныстыру ойлау қабілеттерін арттыру, тілдерін дамыту, ертегінің қалай басталып, қалай аяқталатыны жайлы ұғымын бекіту, есте сақтау, және қайта айтып бере алу дағдыларына үйрету.

Әдіс –тәсілдері: Көрсету, сұрақ – жауап, түсіндіру, әңгімелеу.

Көрнекілік: Ертегі кітаптарды «Жеті лақ», «Шалқан» ертегілерінің стол үстіндегі көрінісі арқылы әңгімелеп беру, ғажайып орман көрінісі-құстар, тасбақа, орман аңдары пайдаланылады.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	«Ерте, ерте, ертеде» әуені . - Балалар, сендер «Ертегілер әлеміне» барғыларың келе ме? – Ендеше бүгін біз «Ертегілер әлеміне саяхатқа барамыз». Тосын сәт: Қызыл Телпек келеді.	Балалар жәйлап кіреді. Музыка аяқталғаннан кейін қонақтармен сәлемдеседі. - Иә. - Сәлеметсіз бе! Ұнайды, жақсы көреміз.

	- Ертегі тыңдағанды жақсы көресіңдер ме?	
Іздену- ұйымдастырушы	Ертегілер ертегілер әлеміне барар жолымыз ұзақ болады. Жолда бірнеше судан, үңгірлерден өтуге тура келеді. Үстел үстінде ертегі кітаптар, неше түрлі ертегілердің мазмұны бейнеленген ширмалар қойылған суреттер. - Қандай ертегілер? - Балалар, қараңдаршы, сендердің «Ертегілер әлеміне» келгендеріңізді біліп, қоян күтіп отыр екен. - Кім бізге қоян туралы тақпақ айтып береді? Балалар енді екінші ертегіге келе жатып, бір үңгірге тап болды, осы үңгірден бір бірлеп отейік. Ал, мынау қай ертегі? - Балалар, бұл ертегіні де айтады? - Енді лақ туралы тақпақты кім айтады? - Енді ғажайып орманға барып, құстармен танысамыз, деді. Сергіту сәті: <i>Қарлығаш боп ұшайық Торғай болып қонайық Сауысқан болып секіріп, Тоқылдақ болып шоқиық.</i> Судан өткен соң тағы бір ертегіге тап болады. - Балалар мынау қандай ертегі? - Балалар аю қалай жүреді? - Ой, балалар, біз нағыз «ертегілер әлеміне» келдік. - Бәріміз отырып қол соғайық. «Ертегілер әлемі» сахналық қуыршақ театры.	Балалар жолға шығады. Ертегі кітапханасына келеді. - Ол «Бауырсақ», «Үш аю», «Үйшік» ертегілері. Балалар кітапханадан шығып, ертегілер әлемінің бірінші «Қоянның үйі» ертегісіне келеді. Балалар ертегінің кейіпкерлерін атап береді. - «Жеті дақ» Шөре- шөре лағым Тентек болма шырағым Секендеме, демінді ал Селтендемей құлағың Балалар келе жатып суға кездеседі. Судың көпірінен еңбектеп өтіп. - «Үш аю». Балалар Машаны, аюларды танып көрсетеді, түсіндіріп айтып береді. жапырақтары бар. - Қорбаңдап (балалар жүрісін салады)
Рефлексивті- коррекциялаушы	- Балалар, сендерге «ертегілер әлеміне » саяхат жасау ұнады ма? Онда қандай ертегілер көрдіңдер? Қызыл телпек балалармен қоштасып кетеді.	- «Жеті лақ», «Шалқан», «Үш аю», «Үйшік», т.б.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді: Ұжымдық жұмыстың дағдылары.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады

Оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың 3–ші, 4–ші технологиялық картасы

Тақырыбы: Ертегі елі жермен келе жатыр.

Мақсаты:Ертегі кейіпкерлерінің жағымсыз жақтарын таба білуге үйрету, тілін дамыту, байланыстыра сөйлеуге дағдыландыру.

Әдіс –тәсілдері: сұрақ – жауап, түсіндіру, әңгімелесу, өткенді қайталау, таныстыру.

Көрнекілік: қуыршақ театры, кейіпкерлерінің атрибуттары.

Қызмет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушы	Тәрбиеші: - Балалар, сендердің «Ертегілер әлеміне» барғыларың келе ме? Ендеше бүгін біз «Ертегілер әлеміне поезбен саяхатқа барамыз.» - қоян, түлкі, қасқыр кездеседі. - Балалар сендер олармен қай ертегіде кездестіндер?	Балаларды қызықтыру. -Ия - Жолда - Түлкі, қоян, қасқыр - Жеті лақ пен қасқыр, Түлкі мен қоян, Бауырсақ.
Іздену-ұйымдастырушы	Ал енді балалар, кім айтады - Түлкі қандай? - Түлкі сияқты алдаушы болғыларың келе ме? - Қоян ше? - Қоян сияқты мейірімді, жамандық ойламайтын боламыз. - Ал қасқыр ше? - Қане, маған «Жеті лақ пен қасқыр» ертегісіндегі жағымды өздеріңе ұнаған кейіпкерлерді атандаршы. - Ешкі сендерге неге ұнады?	- Түлкі – айлакер, қу, әнші, пысық. - Жоқ. - Қоян қорқақ, мейірімді, мақтаншақ. - Қасқыр – айбынды, жыртқыш өте иіс сезгіш, ол өз көсемдеріне адал. - Ол ешкі және лақтар - Ол лақрын жақсы көреді, сүт береді, ақылын айтады.
Рефлексивті-коррекциялаушы	Сабәқ соңында балалардың жұмысына қорытынды жасайды. - Лақтар қандай? - Енді жағымсыз кейіпкерлерді атандар? - Олар кімдер? - Қасқырды неге жаман деп ойлайсындар? Ойын «Қасқыр мен аю».	- Лақтар жақсы, анасын тыңдайды, ақылды. - Қасқыр. - Ол лақтарды жегісі келді. - Қасқыр зұлымдық жасағысы келді.

Күтілетін нәтиже:

Ұғынады:Ертегіні тыңдап, мазмұнын баяндайды.

Түсінеді:Балалар қойылған сұрақтарға толық сөйлеммен жауап беруге үйренеді.

Қолданады: Ертегідегі жағымды, жағымсыз кейіпкерді ажыратады.

ЕРТЕГІЛЕР

БАУЫРСАҚ

(орыс халық ертегісі)

... Ертеде шал мен кемпір болыпты. Бірде шал: – Бүгін маған дәмді бауырсақ пісіріп берші, – дейді кемпіріне.

– Ұнның біткені қашан, бауырсақты неден жасаймын? – дейді кемпір.

– Қаптың түбін қағып, орнын сыпырсаң, біраз ұн да жиналып қалар, – депті сонда шал.

Кемпір қаптың түбін қағып, төгілгенін сыпырып, екі уыстай ұн жинайды. Оған қаймақ қосып, қамыр илейді. Содан соң оны майға қуырады. Піскен бауырсақты терезе алдына суытып қояды. Жата-жата жалыққан бауырсақ терезеден жерге домалап түсіп, кемпір мен шалдан қашып кетеді. Домалап келе жатып ол қоянды кезіктіреді.

Қоян бауырсаққа:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен сені жеймін, – дейді.

– Мені жеме, қоян. Мен саған өлең айтып берейін:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,
Қаптың түбін қағып ап,
Апам екі уыс ұн жинап,
Қаймақ қосып шылап,
Ыстық майға қуырып,
Терезеге қойып суытқан.
Мен атамнан қаштым,
Әжемнен да қаштым.
Ал сенен, қашу, қоян,

Қиын емес маған! – деп бауырсақ домалай жөнеледі. Қоян аңтаң жолда қалады.

Қояннан құтылған бауырсақ домалай, домалай

орманға жетеді. Ой ламаған жерден алдынан бір сұр қасқыр шыға келеді де:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен сені жеймін! – дейді.

– Жемеші мені, қасқыр. Мен саған өлең айтып берейін, – деп ол әндете жөнеледі:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,
Қаптың түбін қағып ап,
Апам екі уыс ұн жинап,
Қаймақ қосып шылап,
Ыстық майға қуырып,
Терезеге қойып суытқан.
Мен атамнан қаштым,
Әжемнен да қаштым.
Қояннан да қаштым.
Босқа тұрсам ұтылармын,

Қасқыр, сенен де құтылармын! – бауырсақ домалап кете барады. Қасқыр артта қалады.

Сол домалаған қалпы ол қорбандаған аюға жетіп тіреледі:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен қазір сені жеймін! – дейді аю ақырып.

– Тоқтай тұр, аю, одан да менің өлеңімді тыңда, – деп бауырсақ әндете бастайды:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,
Қаптың түбін қағып ап,
Апам екі уыс ұн жинап,
Қаймақ қосып шылап,
Ыстық майға қуырып,
Терезеге қойып суытқан.
Мен атамнан қаштым,
Әжемнен да қаштым.
Қояннан да қаштым,
Қасқырдан да қаштым.
Аюға келді кезек,

Одан да қашу керек! – деп жолын жалғастырады. Осылайша бауырсақ аюдан да құтылады. Аңқау аю ауызын ашып қала береді. Алаңсыз домалап келе жатқан

бауырсақ енді қу түлкіні кезіктіреді.

Бауырсақты көріп, қуанып кеткен түлкі:

– Амансың ба, бауырсақ! Өзің қызарып әдемі болып кетіпсің, – дейді қулана.

Бауырсақ мақтаныштан әнін бастап жібереді:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

Қаптың түбін қағып ап,

Апам екі уыс ұн жинап,

Қаймақ қосып шылап,

Ыстық майға қуырып,

Терезеге қойып суытқан.

Мен атамнан қаштым,

Әжемнен да қаштым.

Қояннан да қаштым,

Қасқырдан да қаштым,

Аюдан да қаштым,

Түлкі, қазір сенен

Оңай қашып кетем!

– Өнің жақсы екен, – дейді қу түлкі. – Бірақ мен қартайдым, құлағым дұрыс естімейді.

Тұмсығыма шығып, өлеңіңді қайта айтшы, жақсылап тыңдап алайын.

Мақтау сөзге елпілдеп кеткен бауырсақ еш ойланбас тан түлкінің тұмсығына домалап мініп, әндете жөнеледі.

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

Қаптың түбін қағып ап ...

Сол-ақ екен, қу түлкі оны «ап» деп жеп қояды. Қарнын сипап бір тояды.

ШАЛҚАН

(орыс халық ертегісі)

... Баяғы бір заманда шал мен кемпір болыпты. Олардың бақшасы бар екен. Бірде шал шалқан отырғызады. Шалқан үп-үлкен боп өседі. Бір күні шал шалқанды жерден суырып алмақшы болады. Ары тартады, бері тартады. Бірақ шалқанды шығара алмайды. Шал көмекке кемпірін шақырады. Кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Бірақ орнынан қозғалта да алмайды. Кемпір көмекке немере қызын шақырады. Немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Тағы да суырып шығара алмайды. Немере қызы итін шақырады. Ит қыздың етегінен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Шалқанды суыра алмайды. Енді ит көмекке мысықты шақырады. Мысық иттің құйрығынан, ит қыздың етегінен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, арыжұлқиды, бері жұлқиды. Шалқан шықпайды. Мысық болса, тышқанды шақырады. Тышқан келіп мысықтың құйрығынан, мысық иттен, ит немересінің етегінен, қыз кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстайды. Олар тарта-тарта ақыры шалқанды суырып шығарады.

ҮШ АЮ

(орыс халық ертегісі)

Ертеде бір кішкентай қыз болыпты. Бірде ол орманға барып, адасып кетеді. Қайтар жолды іздеп жүріп, қалың ағаштар арасында тұрған ескі үйге кезігеді. Есігі ашық тұр. Қыз ішке кіреді. Бөлмеде ешкім көрінбейді. Бұл үйде үш аю тұратын. Ең үлкені, әкесі – Михаил Иванович, одан кейінгісі, шешесі – Настасья Петровна және олардың баласы – кішкене қонжық. Үшеуі бұл кезде орман аралап, серуендеп кеткен.

Бөлме ортасында үлкен ағаш үстел мен үш орындық тұр. Үстел үстіне ас құйылған үш ыдыс қойылған. Олардың біріншісі – үлкен табақ, екіншісі – орташа табақ, үшінші – кішкене көк табақ. Әр ыдыстың қасында қасықтары жатыр. Қыз ең үлкен қасықты алып, үлкен ыдыс тағы тағамның дәмін татады. Астың дәмі ұнамайды. Содан кейін орташа қасық пен екіншісін, кішкене қасықпен үшіншісін көреді. Бәрінен де оған көк табақтағы ас ұнады.

Қыздың қарны аш еді. Енді ол отырып тамақтану үшін өзіне орындық таңдайды. Ең үлкен орындық – Михаил Ивановичтікі, одан кішірегі – Настасья Петровнакі, ал үшіншісі – қонжықтікі. Кішкентай қыз ең үлкен орындыққа шығып, одан құлап түседі. Ортаншысына мініп еді, ыңғайсыз көрінеді. Көңілінен шыққан тек үшінші орындық болады. Қыз қонжықтың орындығына отырып, көк табақтағы тамақты ішіп алады. Қарны тойған ол кішкентай орындықты ары-бері шайқап ойнайды. Ақырында оны сындырып, өзі жерге құлайды. Қолымен қонжықтың қасығын қағып жібереді. Қасық ұшып барып, бұрышта тұрған сандықтың астына кіріп жоқ болады.

Қыз орнынан тұрып, келесі бөлмеге кіреді. Бұл жерде үш төсек бар екен. Ең үлкені – Михаил Ивановичтікі, ортаншысы – Настасья Петровнакі, ал үшіншісі қонжықтікі. Қыз ең үлкен төсекке шығады. Бұл оған тым үлкендік жасайды. Одан түсіп, ортаншысына жатады. Ол биік көрінеді. Ыңғайлы болғаны – үшінші төсек.

Қатты шаршаған қыз осы қонжықтың орнына жатып, тәтті ұйқыға батады.

Бұл кезде орманды аралап шаршаған әрі қарындары ашқан аюлар үйлеріне оралған еді. Ішке кірген олар алдымен тамақтанбақшы болады.

Ең үлкен аю өз табағына қарап, жуан дауысымен: – Менің ыдысыма тиіскен кім?! – деп ақырады.

Настасья Петровна да ыдысына қарап: – Менің табағымды орнынан қозғалтқан кім?! – дейді ашуланып.

Кішкене қонжық жіңішке дауысымен: – Менің тамағымды мүлдем ішіп қойыпты, – дейді көк табақты қолына алып.

Үлкен аю енді үлкен қасығын ұстап: – Менің қасығымға тиіскен кім?! – деп ақырады жуан дауысымен.

– Менің қасығымды орнынан қозғалтқан кім? – дейді Настасья Петровна.

Қонжық жіңішке дауысымен: – Ал менің қасығым жоқ, – дейді жан-жағына қарап.

Михаил Иванович: – Кім менің орындығымды қозғалтқан? – дейді зор дауысымен.

Настасья Петровна болса: – Ал менің орындығымға отырған кім? – дейді.

Оның дауысы үлкен аюға қарағанда жайырақ шығады.

– Менің орындығымды біреу тіпті сындырып тастапты, – дейді қонжық жыламсырап.

Аюлар ішкі бөлмеге кіреді.

– Менің төсегіме жатқан кім?! – дейді Михаил Иванович ақырып.

– Ал менің төсегіме шыққан кім? – дейді Настасья Петровна басын шайқап.

– Ой, менің төсегімде біреу жатыр, – дейді қонжық таң қалып.

Аюлар қонжықтың төсегіне жақындайды. Маужырап ұйықтап жатқан кішкентай қызды көреді де, үшеуі жамырап:

– Қара мұны!

– Ұстандар! Ұстандар!

– Ұста оны! – деп айғайға басады.

У- шудан оянып кеткен қыз жанында тұрған үш аюды көреді. Қатты қорыққан ол ашық тұрған терезеден жерге секіріп түседі. Алды-артына қарамай қаша жөнеледі. Қызды ұстай алмаған Михаил Иванович, Настасья Петровна мен қонжық үшеуі артта қалады.

ҮЙШІК

Бұл орманда болған оқиға еді. Ашық алаңқайда кіп-кішкентай ескі үйшік тұрған. Бірде оны қасынан жүгіріп өтіп бара жатқан тышқан көреді. Тышқан тоқтап:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

Ешкім жауап қайтармайды. Тышқан бос үйшікке кіріп, осында тұрып жатады.

Біраз уақыттан кейін үйшіктің маңына секіріп бақа келеді.

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар?

– Мен тықырлауық тышқанмын! Ал сен кімсің?

– Мен бақылдауық бақамын. – Кел, бірге тұрайық.

Бақа «бақ-бақ!» деп бақылдап, үйшікке секіріп кіреді. Тышқан екеуі тіл табысып, бірге тұрады.

Енді үйшік қасына ытқып-ытқып қоян жетеді.

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын. Ал сен кімсің?

– Мен қорқақ қоянмын!

– Кел, бірге тұрайық.

Қоян да үйшікке кіреді. Осылай үшеуі бірге өмір сүре бастайды.

Алыстан бұл үйшікті түлкі көреді. Ақырын басып жақын келіп, терезесін қағады да:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын.

– Мен қорқақ қоянмын! Ал сен кімсің?

– Мен қу түлкімін!

– Кел, бірге тұрайық.

Үйшіктен түлкіге де орын табылды. Достар енді төртеу болды.

Үйшікке тілі салақтап, айналасына алақ-жұлақ қарап қасқыр жетеді. Ол есікті қағып, қырылдаған дауысымен:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын.

– Мен қорқақ қоянмын!

– Мен қу түлкімін! Ал сен кімсің? – Мен сұр қасқырмын!

– Кел, бірге тұрайық.

Қасқыр қысыла-қымтырыла ішке кіреді. Әйтсе де кіп-кішкентай үйшікке бесеуі де сыйып кетеді. Барлығы қосылып, ән айтады. Тату-тәтті өмір сүреді.

Бір күні жидек теріп жүрген аю үйшік тұрғындарының салған әнін естиді. Ол үйшікке жақын келіп, бар дауысымен:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп ақырады.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын.

– Мен қорқақ қоянмын!

– Мен қу түлкімін!

– Ал мен болсам, сұр қасқырмын!

Ал сен кімсің?

– Мен қорбаңбай аюмын!

– Кел, бірге тұрайық.

Аю ары-бері тырбындап үйшікке кірмекші болады. Бірақ оның басы енгенімен, денесі сыймайды. Амалы таусылған аю:

– Ендеше мен үйшіктің шатырына шығып тұрайын, – дейді.

– Жоқ, сен дәусің! Сені кішкентай үйшігіміз көтере алмайды. Қиратасың ғой, – деп шырылдайды іштегілер. – Қорықпандар, түк те болмайды, – деп аю олардың сөздеріне құлақ аспайды.

Кіп-кішкентай үйшіктің тұрғындары амалсыздан келіседі. Аю қорбаңдап үйшіктің төбесіне шығады. Сол-ақ екен, ескі үйшік сықырлап, шашылып қалады. Тықырлауық тышқан, бақылдауық бақа, корқақ қоян, қу түлкі, сұр қасқыр – барлығы аман-есен үйшіктен шығып үлгереді.

Аюға олар ренжімейді. Қайта барлығы бірігіп, бөренелерді тасып, тақтайларды сүргілеп, жаңа үйшік тұрғызуға кірісіп кетеді. Осылайша, достар өздеріне әп-әдемі, жап-жаңа үйшік соғып алыпты.

ТҮЛКІ МЕН ҚОЯНДАР

Әуелде түлкінің құйрығы жоқ еді. Құйрығының жоқтығы оған бек қатты залал келтірген, өйткені жүрген ізін жасыра алмайды. Әрдайым түлкінің артына түсіп аңдып жүріпті. Бір күні қасқыр барып оның ініне кіреді. Егерде түлкі інінің басқа жағындағы аузынан шығып кетпесе өлтіріп тастар еді.

Әлден соң түлкі ағаш ішіне кіріп кетіп, ағаштың түбінде тұрған қоянды көреді. Ол мезгілде қояндардың құйрығы ұзын болып, шапшаң жүргендеріне ыңғайсыз болып тұрушы еді. Сол жерде түлкі қоянды ұстап алып, өлтірмекші болып жатқанда қоян сұрайды:

- «Мені өлтірме, саған құйрығымды берейін», деп уәде қылады.

Мұнысына түлкі көніп, екеуі сол жерде құйрықтарын айырбастапты.

Сонан бері түлкінің құйрығы ұзын болып, қоянның құйрығы қысқа болып қалыпты.

ҚОЯННЫҢ ҮЙШІГІ

(орыс халық ертегісі)

Орманда түлкі мен қоян өмір сүріпті. Түлкінің үйшігі мұздан, ал қоянның үйі ағаштан болыпты.

Көктем келіп, күн жылынғанда түлкінің үйшігі, әрине бірден еріп кетті.

Бойы мұздаған түлкі қоянға келеді. -Қоян, қоян! Мені кіргізші, жылынып алайын!

Жылпос түлкі осылай алдап-сулап, аңқау қоянның үйшігіне кіріп алып, ақыры оны үйінен қуып шығады.

Қоян жылап келе жатып, иттерге кезігеді.

-Қоян, қоян! Не болды саған? Соншалықты қамығып кетіпсің ғой?

-Қалай жыламаймын? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды. Енді міне, баспанасыз тентіреп жүргенім...

-Жылама! Біз ол оңбағанды қазір-ақ қуып шығамыз.

Иттер жиналып, қоянның үйіне келеді.

-Аф, аф, аф! Әй, түлкі, шық қане! Босат, қоянның баспанасын!

-Аха! Шықсам шығайын! Бірақ, мен далаға шықсам, сендерге жақсы болмайды ғой! Барлығыңды быт-шыт қыламын!-деді түлкі қорқытып. Иттердің үрейі ұшып кетті. Басы аманда қашып құтылуды ойлап, тайып тұрады. «Үйі жоқтың – күйі жоқ» деген. Қоян қаңғи-қаңғи шаршап, тағыда жылай бастайды. Алдынан аю шығады.

- Қоян-ау, не болды. Сонша неге жылайсың?

- Жыламаған да қайтемін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды.

- Жылама! Мен оны қуып шығамын.

- Жо-оқ! Қуып шыға алмайсың. Иттерде қуып шыға алмады.

- Көресің, қуып шығамын.

- Аю үйшіктің алдына келіп:

- Түлкі, шық! Босат қоянның үйін! – деп ақырады.

- Түлкі болса пеш үстінен:

- Шықпаймын! Шықсам саған жаман болады! Быт-шытыңды шығарамын! – деп қорқытты. Аюдың үрейі ұшып кетті. Басы аманда қашып құтылуды ойлады.

Амалы құрыған қоян тағыда жылай бастады. Қараса, жанынан алтын айдарлы этеш өтіп барады. Қолында күмістей жарқыраған шалғысы бар.

- Қоян, қоян! Неге жылап отырсың?- деп сұрады.

- Жыламай қайтейін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды.

- Жылама! Мен оны қазір қуып шығамын!

- Жо-жоқ! Қуып шыға алмайсың! Иттер қуды, қуа алмады. Аю қуды, қуа алмады. Сенде қуа алмайсың!

- Жүр, көрерсің! Қуамын!

- Екеуі үйшік жанына келді. Этеш қатты дауыстап өлең айта бастады.

- Шөп шабамын, шөп шабамын! Түлкіні іздеп табамын. Қоянның үйінен шықпаса, оны да шалғынша шабамын!

Түлкі қорқып кетіп: Киініп жатырмын», - дейді.

-Шөп шабамын, шабамын! Түлкіні іздеп табамын. Қоян үйінен шықпаса, оны да шалғынша шабамын! - деп этеш қайта әндете бастайды.

Түлкі сасқалақтап: «Қазір-қазір, тонымды киіп жатырмын!» - дейді.

Этеш әнін үшінші рет қайталай бастайды. Түлкінің зәресі ұшып кетеді.

Аман – сауында зыта жөнеледі. Сөйтіп, қоян ержүрек этештің көмегімен қайтадан өз үйінде тұра бастайды.

ҚАСҚЫР МЕН ЖЕТІ ЛАҚ

Ертеде бір ешкінің жеті лағы болыпты. Біреуі қара, қалғандары ақ лақ екен. Орманға баруға жиналған ешкі лақтарын шақырып алып, ақылын айтады:

- Шырақтарым-лақтарым,
Ешкімге есік ашпаңдар!
Орманда қасқыр жүр.
Мен келгенде:
«Шырақтарым-лақтарым,
Аналарың келді,
Сендерге сүт әкелді!
Қорықпаңдар, лақтарым,
Маған есік ашыңдар!», - деп әндетемін.

Осы кезде терезе сыртында тұрған қасқыр оның сөзін естіп қалады. Ешкі кетісімен қасқыр есікті қағып, өзінің жуан дауысымен оның әнін айтады. Бірақ лақтар оның бөтен дауыс екенін біліп, есікті ашпайды.

Қасқыр саудагерге барып бор сатып алды. Бордың бір кесегін жегенде дауыс аздап жіңішкерді. Осы дауыспен қасқыр келіп:

- Шырақтарым-лақтарым,
Аналарың келді,
Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар!, - ән айтып еді, лақтар тағы алданбады.

Қасқыр ұстаға барып, өзіне тамақ жасатып алды – дауыс ешкінікі сияқты жіңішке болып шықты. Қасқыр тағы ешкінің үйіне келеді де:

- Шырақтарым-лақтарым,
Аналарың келді,
Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар!, - әнін бастайды. Бірақ жаңа дауыстың да көмегі болмады – лақтар аяғын көріп қойып, ашпай қойды.

Қасқыр жылдам наубайшыға барып, аяғына себетін ұн сатып алды. Қасқыр есік алдына қайтіп келді, ақ аяғын лақтарға көрсете созып тұрып:

- Шырақтарым-лақтарым,
Аналарың келді,
Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар! - депәнге басты.

Лақтар сеніп есік ашты! Қасқыр үйге кіріп келгенде лақтар жан-жаққа қашып, тығылып қалды. Қасқыр олардың бәрін де тауып, жеп қойды. Тек біреуін ғана байқамай қалды ол сағаттың артына тығылған еді. Қарны тойған қасқыр ағаш көлеңкесіне жата кетіп ұйқыға кірісті.

Ұзамай ешкі үйіне оралды. Есікті итерсе, есік ашық тұр. Ешкі үйге кіріп, лақтарын шақырады. Аман қалған лақ қарсы шығып, болған жайды айтып береді. Ешкі мен лағы үйдің артына шығып қараса, қасқыр көгалда шалқасынан түсіп қорылдап жатыр екен. Ешкі мүйізімен қасқырдың қарнын жарып жібергенде алты лақ шыға келеді. Бәріде аман-есен. Ешкі мен лақтардың қуанышында шек болмады.

Қасқыр оянбай тұрғанда ешкі оның қарынын таспен толтырып, қайта тігіп қояды. Шөлдеген қасқыр су ішпек болып құдыққа барады. Сол кезде ішіндегі ауыр тастар оны төмен тартып, қасқыр құдыққа құлады да, батып кетті.

АЛТЫН АЙДАРЛЫ ӘТЕШ

Ертеде мысық, барылдауық торғай және бір алтын айдарлы әтеш дос болыпты. Олар орманда, бір үйде тұрыпты. Мысық пен барылдауық торғай орманға отынға барады, әтешті үйде қалдырады. Кетіп бара жатып айтып кетеді:

—Біз алысқа кетеміз, сен үйде қаласың. Бірақ үйден шықпа, түлкі келетін болса, терезеге жақындама.

Әтештің үйде жалғыз екенін естіген түлкі келіп, терезенің түбіне отырып әнін бастайды:

—Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш басын шығарып қарады, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты. Әтеш бар дауысын салып айқалады:

— Қара орманға,
Ағынды өзенге,
Биік тауларға,
Түлкі алып барады,
Құтқарыңдар мені!

Мысық пен барылдауық торғай естіп қалып, түлкіні қуып жетеді де әтешті алып қояды.

Келесі жолы мысық пен барылдауық торғай орманға отынға барады. Әтешке тағы айтады:

— Біз осы жолы алысырақ кетеміз, сенің дауысыңды естімейміз. Сен терезеге қарама.

Олар отынға орманға кетті, ал түлкі тағы келіп өзінің әнен айтты:

— Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Балалар жүгіреді,
Бидай шашылады,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді...

Әтеш шыдамай басын шығарып:

— Ко-ко-ко! Қалай бермейді?

Түлкі тағы да әтешті ұстап алып, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты. Әтеш бар дауысын салып айқалады:

— Қара орманға,
Ағынды өзенге,
Биік тауларға,
Түлкі алып барады,
Құтқарыңдар мені!

Мысық пен барылдауық торғай естіп қалып, түлкінің соңынан түседі. Мысық жүгіріп барады, барылдауық торғай ұшып барады... Қуып жетіп— әтешті тартып алады.

Біраз уақыт өткен соң, мысық пен барылдауық торғай отынға орманға жиналады. Кетерде әтешке тағы қатал түрде тапсырады:

— Түлкі келсе оны тыңдама, терезеден қарама, біз ары қарай алыс кетеміз, сені естімейміз.

Сонымен мысық пен барылдауық торғай орманға кетеді. Сол кезде түлкіде келіп, әнін бастайды:

— Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Балалар жүгіреді,
Бидай шашылады,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді...

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Адамдар жігірді,
Жаңғақтар шашылды,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді...

Әтеш шыдамай басын шығарып:

— Ко-ко-ко! Қалай бермейді?

Түлкі тағы да әтешті ұстап алып, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты, қара орманға, ағынды өзенге, биік тауларға...Қалай әтеш айқаласады, көмекке шақырсады — мысық пен барылдауық торғай оны естімеді.

Үйге қайтып келгенде — әтеш үйде жоқ екен. Мысық пен барылдауық торғай түлкінің ізімен жүгіре жөнелді. Түлкінің ініне жүгіріп келді. Мысық өзінің аспабын күйіне келтіріп, әндете бастады:

—Трень, брень, гуслиі,
Алтын ішектері...
Түлкі бикеш бар ма,
Өзінің жылы үйінде ме!

Түлкі тыңдап-тыңдап, ойлады:

— Көрейін, кім ол сонша жақсы ойнап, тәтті ән айтып отыр.

Түлкі інінен шығып еді. Сол кезде мысық пен барылдауық торғай оны ұстап алды — ұрып-соқты. Түлкі зорға құтылып кетеді.

Әтешті себетке отырғызып, түлкіден қорғап, әтешін алып қайтады.

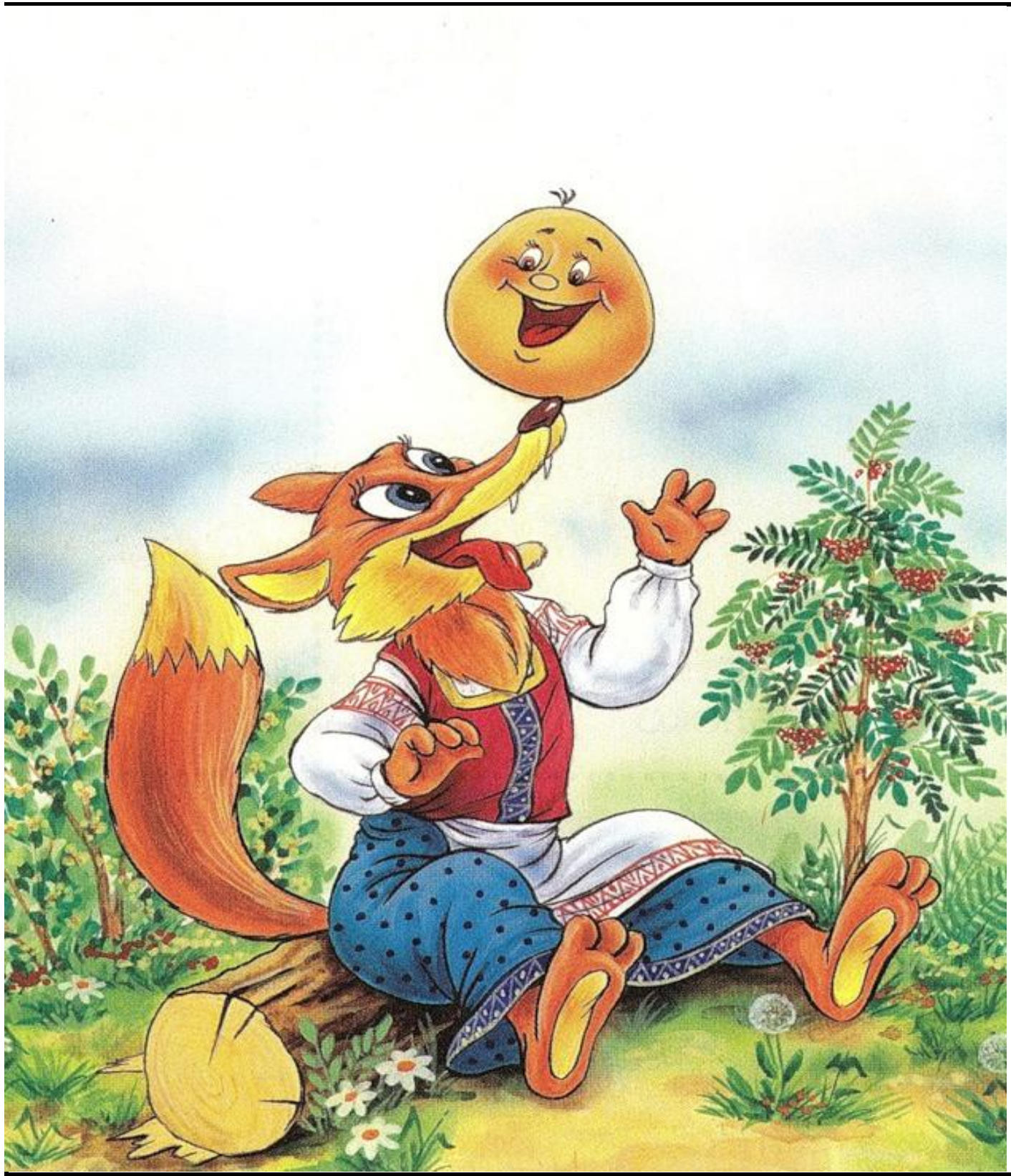
Содан бері бәрі тату, бақытты ғұмыр кешеді.

СЫПЕТТЕР

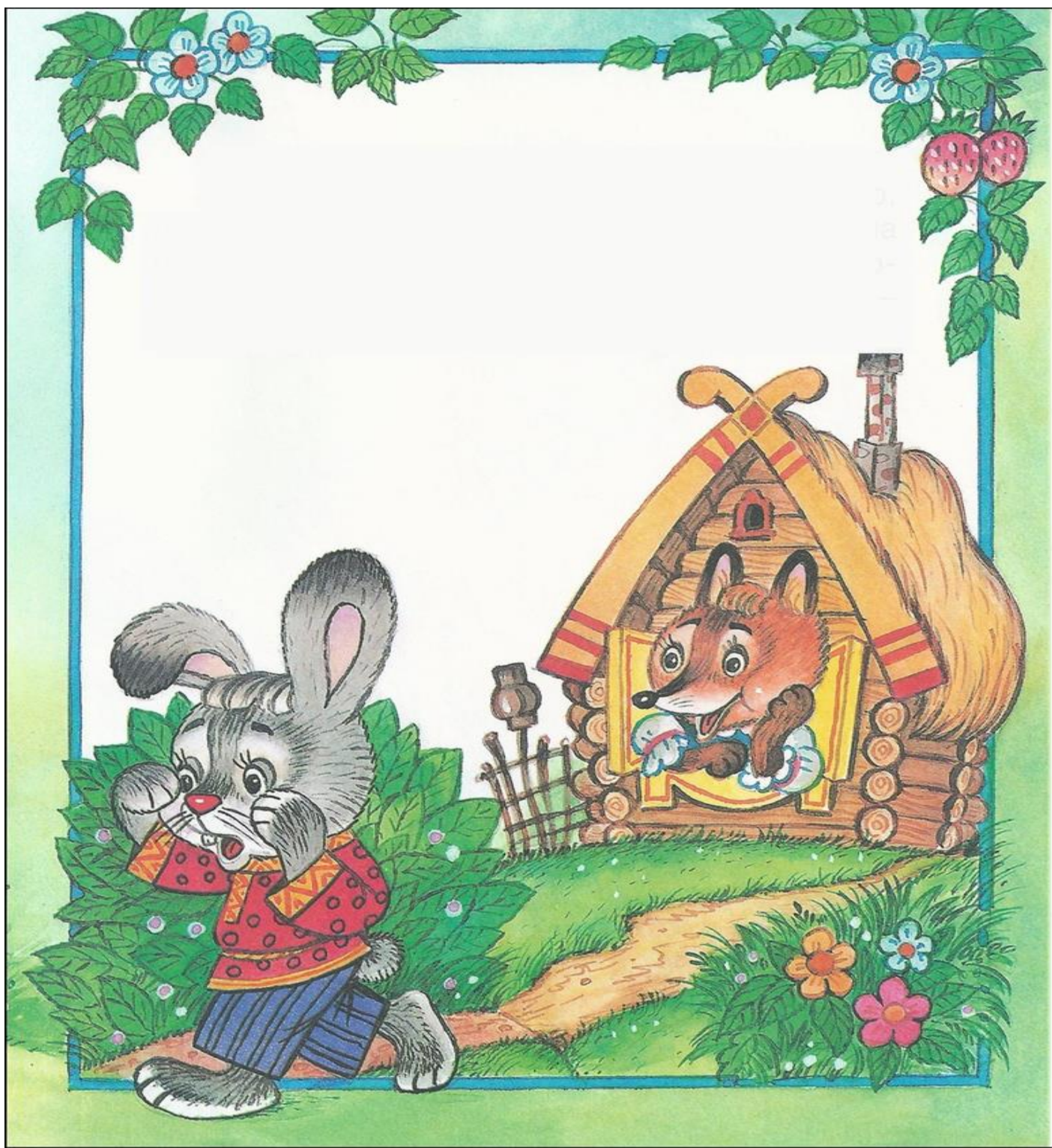

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. «Тіл ашар», Алматы - «Жалын», 1989 ж.
2. ҚирабаевС., МырзалиевҚ.«Қазақ әдебиеті» Алматы -«Мектеп»,2001 ж.
3. «Алақай»хрестоматиясы - Көркем сөз әлемі, Алматы - «Аруна» баспасы.
- 4.«Мен және бәрі, бәрі, бәрі» хрестоматиясы,Алматы - «Аруна», 2006 ж.
5. Әмірова Ә.«Дәстүрлі тәрбие», Алматы - «Арда», 2006 ж.
6. Қожахметова Х. «Мәнерлеп оқу», Алматы - «Мектеп», 1982 ж.
7. ҒабдуллинМ.«Қазақ халықының ауыз әдебиеті», Алматы: 1964 ж.
- 8.Нүсіпбекова М.И., Сейілгазинова С.А. «Қарлығаш» хрестоматиясы, Астана – «Арман-ПВ», 2007 ж.
9. «Халық ауыз әдебиеті», Алматы: 1974 ж.
10. «Отбасы және балабақша» журналдары.
11. Ғаламтор.

